

คู่มือ

การผลิตไม้ประดับและไม้ตัดใบเพื่อการค้า

เรียบเรียงโดย

นายเมธี มานะพงษ์

นายโอฬาร พิทักษ์

นายสุทนต์ ชำบุญเกิด

จัดทำโดย

งานไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มพืชสวน กองส่งเสริมพืชพันธุ์

กรมส่งเสริมการเกษตร

พิมพ์ครั้งที่ 1

คำนำ

เอกสารเล่มนี้ งานไม้ดอกไม้ประดับ กลุ่มพืชสวน กองส่งเสริมพืชพันธุ์ จัดทำขึ้นเพื่อให้เป็นเอกสารวิชาการทางด้านไม้ใบ สำหรับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ใช้ประกอบการปฏิบัติงานส่งเสริมการผลิตไม้ประดับและไม้ตัดใบให้บรรลุเป้าหมาย โดยเรียบเรียงจากเอกสารไม้ใบต่างๆ จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จ และจากประสบการณ์ของคณะผู้เรียบเรียงด้วย เนื้อหาที่สำคัญของเอกสารจะกล่าวถึงความสำคัญทางเศรษฐกิจ พันธุ์ การปลูกเลี้ยง ดูแลรักษา และการตลาดของไม้ประดับและไม้ตัดใบที่เหมาะสมสำหรับผลิตเป็นการค้า การสั่งซื้อพันธุ์ไม้จากต่างประเทศ และการส่งพันธุ์ไม้ออกนอกประเทศ

งานไม้ดอกไม้ประดับ เชื่อว่าแม้เอกสารเล่มนี้จะไม่ได้เป็นเอกสารไม้ประดับและไม้ตัดใบที่ดีที่สุด แต่จะเป็นเอกสารที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรเพื่อนำความรู้ไปปฏิบัติต่อไป

งานไม้ดอกไม้ประดับ

กลุ่มพืชสวน

กองส่งเสริมพืชพันธุ์

สารบัญ

สถานการณ์การผลิตและการค้าไม้ประดับ และไม้ตัดใบภายในประเทศ

สถานการณ์การผลิตและการค้าไม้ประดับ และไม้ตัดใบต่างประเทศ

ลักษณะการผลิตไม้ประดับ และไม้ตัดใบในประเทศไทย

ชนิดไม้ประดับที่เหมาะสมสำหรับผลิตเพื่อเป็นการค้า

1. ดราเซียน่า
2. ซองออฟอินเดีย
3. หมากผู้หมากเมีย
4. ดิฟเฟนบาเกีย
5. อโกลนีมา
6. ไทร
7. หมากเหลือง
8. หมากแดง
9. จิ้ง
10. เต่าร้าง
11. สิบสองปันนา
12. โกสน

ชนิดไม้ตัดใบที่เหมาะสมสำหรับการผลิตเพื่อการค้า

1. โปรงฟ้า
2. ปริก
3. เฟิร์นนาคราช
4. เฟิร์นใบมะขาม
5. หมากเหลือง

การส่งพันธุ์ไม้ออกนอกประเทศ

การบรรจุหีบห่อพันธุ์ไม้

การบรรจุหีบห่อกิ่งตอน กิ่งปักชำ

การผลิตไม้ประดับและไม้ตัดใบเพื่อการค้า

สถานการณ์การผลิตและการค้าไม้ประดับและไม้ตัดใบ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ส่งสินค้าเกษตรไปขายต่างประเทศปีละหลายหมื่นล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง เป็นต้น

ไม้ดอกไม้ประดับก็เป็นพืชอีกชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญ สามารถนำเงินตราเข้าประเทศปีละหลายล้านบาท ปัจจุบันผลิตผลทางการเกษตรชนิดอื่นๆ ต่างก็ประสบปัญหาในการส่งออก ในขณะที่ประเทศกำลังต้องการเงินจากต่างประเทศเข้ามาพัฒนาบ้านเมืองมากขึ้น ดังนั้นรัฐบาลจึงได้หันมาให้ความสนใจพืชชนิดอื่นที่ไม่มีปัญหาในการส่งออก และมีโอกาสขยายตลาดในต่างประเทศได้ ไม้ดอกไม้ประดับจึงเป็นพืชที่รัฐบาลให้ความสำคัญและสนับสนุนให้มีการส่งออกมากขึ้น โดยให้บรรจุลงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 6 (ปี 2530-2534) ซึ่งจะได้ส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลผลิตให้ส่งออกมากขึ้นต่อไป

ตารางที่ 1 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกไม้ดอกไม้ประดับ ปี 2527-2531

ปริมาณ : ต้น

มูลค่า : ล้านบาท

รายการ	2527		2528		2529		2530		2531	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ต้นกล้วยไม้	245	8.5	303	11.2	348	12.5	594	28.1	817	38.2
ต้นไม้อื่นๆ	450	12.8	1,071	19.2	581	7.5	848	13.7	404	15.5
ดอกกล้วยไม้	7,481	391.0	7,781	489.3	6,054	386.7	7,090	406.7	9,531	515.8
ดอกไม้สด	19	0.8	18	0.6	13	0.4	29	1.3	14	1.1
ดอกไม้แห้ง	387	4.3	416	4.7	268	5.7	411	13.5	239	24.1
รวม	8,582	417.4	9,589	525.0	7,264	412.8	8,972	465.3	11,005	594.7

ที่มา : กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าไม้ดอกไม้ประดับที่ส่งออกมากส่วนใหญ่จะเป็นกล้วยไม้ แต่ขณะเดียวกัน อัตราการขยายปริมาณและมูลค่าของไม้ประดับก็มีแนวโน้มส่งออกเพิ่มมากขึ้น จะเห็นว่าในปี 2529 ส่งออกมีมูลค่า 7.5 ล้านบาท ปี 2530 13.7 ล้านบาท ปี 2531 15.5 ล้านบาท นอกจากนี้ไม้ประดับแล้วไม้ตัดใบ เช่น โปร่งฟ้า เฟิร์นต่างๆ ปริก ใบหมากผู้หมากเมีย ก็มีแนวโน้มส่งเพิ่มมากขึ้น

สถานการณ์ไม้ประดับและไม้ตัดใบในตลาดต่างประเทศ

สำหรับไม้ประดับในตลาดต่างประเทศนั้นมีการซื้อขายกันเป็นจำนวนมากจากการศึกษาของ ITC (International Trade Centre UNCTAD/GATT) ช่วงปี พ.ศ. 2524-2528 พบว่าในปี พ.ศ. 2528 มีมูลค่าซื้อขายไม้ดอกไม้ประดับและไม้ตัดใบถึง 62,200 ล้านบาท ในจำนวนนั้นจะเป็นมูลค่า

ค่าไม้ประดับถึง 25,875 ล้านบาท ไม้ตัดดอก 32,425 ล้านบาท และไม้ตัดใบ 3,900 ล้านบาท ซึ่งมูลค่าของไม้ประดับใกล้เคียงกับไม้ดอก สำหรับไม้ตัดใบนั้นแม้มีมูลค่าน้อยแต่แนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

ประเทศผู้ผลิตและส่งออกไม้ประดับที่สำคัญได้แก่ เนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก ประเทศในแถบอเมริกากลาง และอเมริกาใต้ สำหรับประเทศไทยนั้นก็มีการส่งออกไม้ประดับเช่นกัน แต่มีปริมาณน้อยเพียง 0.1% ของไม้ประดับในตลาดโลกเท่านั้น

ลักษณะของไม้ประดับที่ซื้อขายกันในต่างประเทศส่วนใหญ่จะทำเป็นไม้กระถาง (pot plant), กิ่งชำ (cutting), ท่อนพันธุ์ (unrooted cuttings) นอกจากนั้นยังมีการซื้อขายไม้ประดับและต้นไม้ใหญ่ เช่น ไม้ตัด ตะโก ช่อยและชาตัต ซึ่งส่วนมากนำเข้าจากประเทศไทยและประเทศในแถบเอเชีย

ไม้ประดับที่มีการซื้อขายกันมากเช่น วาสนา เข็มสามสี ไทร พิไลเดนดรอน อโกลนีมา โกสน ดิฟเฟนบาเกีย และไม้ประดับในเขตร้อน (Tropical exotic plant) ชนิดอื่นๆ

ลักษณะการผลิตไม้ประดับและไม้ตัดใบในประเทศไทย

ปัจจุบันไม้ประดับและไม้ตัดใบได้มีผู้สนใจทำเป็นอาชีพกันมาก จะมีแหล่งผลิตอยู่ที่จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร ปทุมธานีและเชียงใหม่ ส่วนไม้ตัดจะมีแหล่งผลิตอยู่ในต่างจังหวัด เช่น อุดรธานี ราชบุรี ลพบุรี นครสวรรค์ ชัยภูมิ ไม้ประดับส่วนใหญ่ที่ผลิตจะปลูกลงในกระถาง ทำให้เรียกอีกอย่างว่า “ไม้กระถาง” (pot plant) ซึ่งบางครั้งก็หมายความว่ารวมถึงไม้ดอกที่ปลูกลงกระถางเพื่อจำหน่ายด้วย ปัจจุบันนี้นิยมนำไม้กระถางต่างๆ เข้าไปประดับตกแต่งตามอาคารบ้านเรือนและสถานที่ต่างๆ ดังนั้นความต้องการของตลาดภายในประเทศจึงยังมีอยู่มาก

นอกจากตลาดในประเทศที่นับวันจะมีความต้องการมากขึ้นตามความเจริญเติบโตของเศรษฐกิจนั้นในตลาดต่างประเทศไม้ประดับไม่ว่าจะเป็นรูปของไม้กระถาง กิ่งชำหรือไม้ตัดใบก็ยังมีความต้องการเป็นอย่างมาก ดังนั้นกรมส่งเสริมการเกษตรจึงได้ส่งเสริมให้มีการผลิตเพื่อเป็นรายได้ ไม่ว่าจะเป็นรายได้หลักหรือรายได้เสริม ตลอดจนปลูกเลี้ยงไว้ดูเล่น เพื่อความสวยงามก็ตาม

ประมาณ 10 กว่าปีมานี้ คนไทยนิยมเล่นไม้ประดับในเชิงไม้มงคลหรือไม้เสี่ยงทาย มีความเชื่อถือเรื่องโชคลาภกันมาก ก่อให้เกิดการปั่นราคาต้นไม้ทำให้ราคาต้นไม้แพงมาก ซึ่งในปัจจุบันลักษณะของการปลูกเลี้ยงต้นไม้ดังกล่าวได้หายไป คงเป็นการเลี้ยงเพื่อใช้ประโยชน์ประดับตกแต่งหรือเพื่อความสวยงามเท่านั้น

สำหรับการผลิตไม้ประดับในประเทศไทยนั้น จะมีการผลิตอยู่ 3 ลักษณะ คือ

1. เป็นอาชีพหลัก คือ มีการทำเป็นอาชีพอย่างจริงจัง มีรายได้ส่วนใหญ่จากการประกอบอาชีพนี้
2. เป็นอาชีพเสริม มีผลพลอยได้จากการขยายพันธุ์ขาย
3. เป็นงานอดิเรก เพื่อเป็นการพักผ่อนหรือเพื่อความสวยงาม ไม่หวังจะมีรายได้จากการปลูกเลี้ยงนอกจากความเพลิดเพลิน

ซึ่งในลักษณะการผลิตของเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีคุณภาพและมีปริมาณไม่สม่ำเสมอ ซึ่งลักษณะการทำจะใช้แรงงานภายในครอบครัว ยังไม่มีการผลิตในเชิงอุตสาหกรรมเหมือนในต่างประเทศ ซึ่งถ้าหากมีการพัฒนาการผลิตให้เป็นระบบ มีผลผลิตออกมาอย่างสม่ำเสมอและมีปริมาณมาตรฐานเดียวกันก็สามารถส่งไปขายต่างประเทศได้มากขึ้น

เนื่องจากในปัจจุบันการส่งออกไม้ดอกไม้ประดับมีมากขึ้น ดังนั้นในการผลิตไม้ประดับเพื่อจำหน่ายต่างประเทศนั้น เกษตรกรผู้ผลิตควรคำนึงดังนี้

1. ชนิดของไม้ประดับที่จะผลิต เกษตรกรจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าไม้ประดับที่จะส่งไปต่างประเทศนั้นต้องมีลักษณะคงทน ปลุกเลี้ยงง่าย
2. จำนวนและขนาดให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน และมีปริมาณมากเพียงพอในการส่งออกได้
3. ราคา ชนิดของไม้ประดับที่ผลิตไม่ควรมีราคาแพงนักเพราะต้องส่งไปจำหน่ายแข่งขันในตลาดต่างประเทศ
4. ตลาด การผลิตไม้ประดับแต่ละชนิดต้องคำนึงถึงตลาดเป็นหลัก ว่าสินค้าที่ผลิตมีความต้องการของตลาดมากน้อยเพียงใดและเป็นที่นิยมของผู้ซื้อหรือไม่ ตลาดไม้ประดับต้องการไม้ที่มีความแปลกใหม่อยู่เสมอ
5. เงินทุน ในการผลิตสินค้าต่างๆ เงินทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ในการผลิตไม้ประดับนั้นต้องอาศัยเวลาเป็นเดือนกว่าสินค้าจะมีคุณภาพพอส่งขายได้ ดังนั้น ต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในระหว่างการผลิตอยู่เสมอ
6. การจัดการ ผู้ผลิตต้องเข้าใจถึงลักษณะการเจริญเติบโตของไม้ประดับแต่ละชนิดรวมถึงระยะเวลาในการเจริญเติบโตเพื่อให้สามารถ บริหารงานการผลิตไม้ประดับ ให้ตรงกับความต้องการของตลาด นอกจากนั้นยังรวมถึงการจัดการด้านแรงงานและการขนส่งจากแหล่งผลิตไปยังตลาดอีกด้วย

ตารางที่ 2 แสดงปริมาณการส่งออกต้นไม้ประดับ ปี 2531

ชนิด	ปริมาณ (ต้น)	มูลค่า (บาท)
1. เขียวหมื่นปี (Aglaonema)	5,069	34,700
2. หมากผู้หมากเมีย (Cordyling)	16,868	59,106
3. วาสนา (Dracaena)	4,185	11,159
4. ไทร (Ficus)	2,627	73,926
5. เข็ม (Ixora)	70,502	531,333

ที่มา : กองควบคุมพืชและวัสดุทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 3 แสดงปริมาณการส่งออกต้นไม้ประดับ ปี 2532 (มกราคม-กรกฎาคม)

ชนิด	ปริมาณ (ต้น)	มูลค่า (บาท)
1. เขียวหมื่นปี (Aglaonema)	10,500	52,500
2. หมากผู้หมากเมีย (Cordyling)	4,500	13,000
3. โกสน (Croton)	41,322	56,315
4. วาสนา (Dracaena)	2,245	25,687
5. เข็ม (Ixora)	80,915	61,490

ที่มา : กองควบคุมพืชและวัสดุทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 4 แสดงปริมาณการส่งออกใบไม้ประดับ ปี 2531

ชนิด	ปริมาณ (ใบ)	มูลค่า (บาท)
1. โปรงฟ้า (Asparagus fern)	636,266	52,394
2. หมากรุกหมากรุกเมี่ยง (Cordyline)	145,942	27,046
3. เฟิร์น (Fern)	1,210,764	653,398
4. เตย (Pandanus)	85,414	44,352
5. โกสน (Croton)	31,430	40,515

ที่มา : กองควบคุมพืชและวัสดุทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

ตารางที่ 5 แสดงปริมาณการส่งออกใบไม้ประดับ ช่วงมกราคม-กรกฎาคม 2532

ชนิด	ปริมาณ (ใบ)	มูลค่า (บาท)
1. โปรงฟ้า (Asparagus fern)	535,201	530,935
2. หมากรุกหมากรุกเมี่ยง (Cordyline)	36,915	4,103
3. เฟิร์น (Fern)	2,456,981	1,070,489
4. เตย (Pandanus)	205,533	46,538

ที่มา : กองควบคุมพืชและวัสดุทางการเกษตร กรมวิชาการเกษตร

สำหรับไม้ตัดใบนั้น การผลิตในประเทศไทยยังไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ไม้ตัดใบที่นิยมปลูกกันมีอยู่ไม่กี่ชนิดเท่านั้น และก็มีการผลิตอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและรอบๆเท่านั้น ในต่างจังหวัดยังไม่แพร่หลายนัก ไม้ตัดใบที่นิยมปลูก ได้แก่ โปรงฟ้า ปริก หมากรุกเมี่ยงไม้ตัดใบชนิดอื่น เช่น ใบหมากรุกเมี่ยง ใบดิฟเฟนบาเกีย ใบโกสน ใบแก้ว ก็เป็นผลพลอยได้จากการปลูกตามหัวร่องปลายร่องสวนเท่านั้น ยังไม่มีการปลูกอย่างจริงจัง ซึ่งไม้ตัดใบเหล่านั้นในต่างประเทศมีการปลูกเป็นการค้าเพื่อตัดใบจำหน่ายโดยเฉพาะ เช่น ในฮาวายมีการปลูกใบหมากรุกเมี่ยงตัดใบขาย นอกจากนี้ก็มีพืชตระกูลเฟิร์น เช่น เฟิร์นใบมะขามที่เกษตรกรในบ้านเรานิยมปลูกได้รังกล้วยไม้ สำหรับเฟิร์นนาคราช และเฟิร์นใบหนัง ซึ่งตลาดต้องการมากทั้งในและนอกประเทศนั้นยังมีการปลูกเลี้ยงกันน้อยมาก จะเห็นได้จากข้อมูลของ ITC ว่าไม้ตัดใบที่นิยมและมีมูลค่าซื้อขายกันมาก ได้แก่ เฟิร์นใบหนัง (Leather leaf fern) ซึ่งแหล่งผลิตใหญ่อยู่ที่ฟลอริดา อเมริกา ใบปาล์มไผ่ (Chamaedorea palm leaf) มาจากเม็กซิโก ใบยูคาลิปตัส (Eucalyptus) จากอิตาลี ฝรั่งเศส ใบโปรงฟ้า (Asparagus plumosus) จากเคนยาและอิสราเอล เป็นต้น

ชนิดไม้ประดับที่เหมาะสมสำหรับผลิตเพื่อการค้า

๔ ดร่าเซียน่า

ชื่อสามัญ (Common name)	Dracaena
ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)	Dracaena sp.
วงศ์ (Family)	Liliaceae

ลักษณะทั่วไป

Dracaena เป็นพันธุ์ไม้ประดับที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในอเมริกาเขตร้อน, แอฟริกา และประเทศเขตร้อนในทวีปเอเชีย แม้ในป่าเมืองไทยที่มีความชื้นสูง มีฝนตกก็มีขึ้นอยู่ทั่วไปตามธรรมชาติ เช่น ในแถบจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดในภาคใต้

Dracaena มีอยู่ประมาณ 40 กว่าชนิด (species) และมีหลายพันธุ์ (varieties) ด้วยกันโดยมีลักษณะทรงต้น สีสนที่ใบแตกต่างกัน บางชนิดมีลำต้นตั้งตรงและมีใบแตกออกรอบๆ ต้นไม่มีกิ่งหรือแขนง บางชนิดก็มีกิ่งก้านแตกแขนงเหมือนพันธุ์ไม้อื่นๆ ทั่วๆ ไป ใบเล็กยาวปลายแหลมก็มี ใบกว้างและยาวปลายมนก็มี บางชนิดมีใบคล้ายใบไม้ธรรมดา บางชนิดมีลำต้นเป็นหน่อใหญ่อยู่ใต้ดินเรียกว่า “Toes” และใช้ส่วนนี้ขยายพันธุ์

การปลูกและการดูแลรักษา

Dracaena เป็นไม้ปลูกเลี้ยงง่าย ไม่เลือกดินปลูก วัสดุที่ใช้ปลูกต้องมีการระบายน้ำดี ความชื้นสูง น้ำไม่ขัง บางชนิดตัดลำต้นเป็นท่อนแช่น้ำเพียงเล็กน้อยก็เจริญเติบโตอยู่ได้ไม่ตาย เช่น วาสนา เป็นต้น โดยปกติเป็นไม้ชอบแสงแดดเพียงรำไร ชอบน้ำมาก

การขยายพันธุ์

นิยมใช้การปักชำ

วาสนา (Dracaena fragrans 'massangeana')

วาสนาด่าง (*Dracaena fragrans* 'Victoriae')

เข็มสามสี (*Dracaena marginata* 'Tricolor')

กวณิมต่าง (*D. Sanderiana* 'Gold')

เข็มสามสี (*D. marginata*) ในตลาดประมูลต่างประเทศ

อ้อลาย (*D. Sanderiana*)

ซองออฟอินเดีย (*Plomele reflexa* 'Variegatum')

พันธุ์ไม้ที่นิยมปลูกเป็นการค้า

1. *Dracaena fragrans* วาสนา

ลักษณะทั่วไป

Dracaena fragrans เป็นวาสนาขนาดใหญ่ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไนจีเรียและเอธิโอเปีย ลำต้นอาจสูงได้ถึง 5-6 เมตร ลำต้นแก่สีน้ำตาลอ่อน ก้านใบสั้น โคนก้านใบเป็นกาบติดลำต้น แตกใบอ่อนตรงส่วนยอดของลำต้นหมุนเวียนรอบลำต้นเป็นพุ่มกลม ลักษณะใบค่อนข้างยาว ใบโค้ง ปลายใบลงสู่พื้นดิน พื้นใบสีเขียวเข้มตลอด

การปลูกและการดูแลรักษา

D. fragrans เจริญเติบโตได้ในดินแทบทุกชนิด ชอบน้ำมาก เลี้ยงได้ในที่มีแสงแดดจัด หรือจะปลูกในที่ร่ม นิยมใช้ปลูกกลางแจ้งนอกอาคารและปลูกลงกระถางประดับภายในอาคาร หากจะนำ *D. fragrans* ที่มีพุ่มทรงสวยงามหลายยอดให้เหลือต้นต่อเพียงต้นเดียวแล้วนิยมตัดส่วนยอดออกเสียให้เหลือแต่ต้นไว้ ไม่ช้าก็จะแตกยอดใหม่จากตอเดิม 2-3 ยอด เลี้ยงไว้สักพักก็จะได้พุ่มที่บสวยงาม

การขยายพันธุ์

โดยการชำส่วนยอดของลำต้นหรือชำส่วนท่อนพันธุ์ที่ตัดเป็นท่อนๆ ก็ได้

2. *Dracaena fragrans* 'massangeana'

ลักษณะทั่วไป

เป็นวาสนาที่มีขนาดใหญ่ มีถิ่นกำเนิดอยู่ในแอฟริกา ลำต้นอาจสูงได้ถึง 6 เมตร ลำต้นแก่ที่ทิ้งใบแล้วสีน้ำตาลอ่อน ก้านใบสั้น โคนก้านใบเป็นกาบประกอบติดลำต้น แตกใบอ่อนตรงส่วนยอด เวียนเป็นพุ่มกลม ลักษณะใบค่อนข้างยาว ปลายใบแหลม ใบโค้ง พื้นใบสีเขียวมีลายสีเหลืองพาดทาบ กลางใบไปตามความยาวของใบ เป็นไม้ที่มีดอกหอมฉุนส่งกลิ่นหอมระยะไกล ดอกเป็นช่อใหญ่ ก้านดอกยาวประกอบด้วยดอกขนาดเล็กสีเหลืองอ่อนเป็นจำนวนมาก

D. fragrans 'massangeana' เป็นไม้ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในประเทศไทย นอกจากจะใช้เป็นไม้กลางแจ้งประดับภายนอกอาคารแล้วยังนิยมใช้ประโยชน์ในการวางประดับภายในได้อย่างดีอีกด้วย สามารถปลูกลงกระถางหรือลงดินแล้วยังนิยมตัดส่วนของลำต้น (ตอ) วางแช่น้ำในภาชนะทรงตื้น วาสนาก็สามารถแตกเป็นลำต้นและเจริญเติบโตได้ จัดเป็นไม้ประดับภายในขนาดเล็กกะทัดรัดและน่ารัก

การปลูกและการดูแลรักษา

วาสนาขึ้นง่ายในดินทุกชนิดเป็นไม้ชอบน้ำจึงเจริญเติบโตได้รวดเร็ว ถ้าปลูกเลี้ยงบริเวณชายน้ำทั่วไป หากปลูกลงกระถางควรเป็นดินปนทราย และมีอินทรีย์วัตถุมากๆ โดยปกติเป็นไม้กลางแจ้งแต่สามารถเลี้ยงในที่แสงแดดรำไรหรือที่ร่มพอมีแสงสว่างเข้าถึงตลอดทั้งวันได้

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์ด้วยการชำยอดและชำส่วนของลำต้น จัดเป็นที่ยขยายพันธุ์ง่ายต้นหนึ่ง

3. *Dracaena marginata* 'Tricolor' เข็มสามสี

ลักษณะทั่วไป

เป็นไม้ที่เกิดจากการกลายพันธุ์ในประเทศญี่ปุ่น และนำไปขยายและแพร่พันธุ์ในฟลอริดา สหรัฐอเมริกา เมื่อปี 1973 ลำต้นแก่ผิวจะเป็นสีน้ำตาลอ่อน แตกกิ่งแขนงตามส่วนข้อของลำต้น ช่วงใบถี่ แตกใบอ่อนตรงส่วนยอด ลักษณะใบแคบยาว ปลายใบแหลม ใบมีสี 3 สีคือ สีเขียว สีครีมหรือเหลืองอ่อนและสีแดง แต่ละสีมีลักษณะเป็นสายไปตามความยาวของใบ หากเลี้ยงในที่ที่มีแสงแดดจัด สีบนใบจะสดในสวยงามมาก ไม่นิยมใช้เป็นไม้ประดับภายใน ส่วนมากใช้ปลูกประดับภายนอกอาคาร

การปลูกและการดูแลรักษา

เป็นไม้ที่ชอบดินร่วนหรือดินปนทราย ต้องการน้ำมาก ปลูกที่มีแสงแดดจัด

การขยายพันธุ์

ด้วยการชำยอดหรือส่วนของลำต้น

4. *Dracaena sanderiana* “อ้อลาย”

ลักษณะทั่วไป

ถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศคาเมรูนและคองโก เป็นไม้ที่มีลำต้นเป็นข้อ ลักษณะใบแคบเรียวยาว ปลายใบแหลม ก้านใบเป็นกาบหุ้มอยู่กับลำต้น แตกใบอ่อนตรงส่วนยอดเจริญเป็นใบแก่เวียน

รอบลำต้น พื้นใบสีเขียวต่างข้างเป็นทางตามความยาวของใบ เป็นไม้ประดับได้ทั้งไม้กระถางและลงแปลงประดับนอกอาคาร

การปลูกและการดูแลรักษา

เจริญเติบโตได้ดีในดินปนทราย ต้องการน้ำมาก แต่ไม่ถึงกับแฉะ เครื่องปลูกควรระบายน้ำดี ชอบแสงแดด ไม่ชอบที่ร่ม ความชื้นปานกลาง

การขยายพันธุ์

ด้วยการชำยอดหรือชำส่วนของลำต้น

ตลาดในประเทศ

วาสนาในบ้านเรามักจะขึ้นอยู่ตามป่าแถวภาคตะวันออก ที่ จ.ปราจีนบุรี และภาคเหนือแถว จ.ลำปาง ส่วนมากจะเป็นพันธุ์ *Dracaena fragrans* 'Massangeana' ส่วนพันธุ์ *D. fragrans* มักจะขึ้นอยู่ในป่าภาคใต้แถว จ.สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช การรับซื้อต้นพันธุ์วาสนาส่วนมากจะนำมาจาก จ.ปราจีนบุรี เนื่องจากประหยัดค่าขนส่งกว่าแหล่งอื่นๆ ลักษณะขึ้นส่วนที่นำมาจะเป็นต้นพันธุ์ทั้งต้นบรรทุกใส่รถ 6 ล้อมาส่งตลาดพ่อค้าคนกลางที่กรุงเทพฯ จากนั้นจึงมาตัดเป็นท่อนพันธุ์ นำมาปลูกเลี้ยงทำเป็นไม้ต่อขนาดต่างๆ ความต้องการใช้ประโยชน์ส่วนมากจะนิยมใช้เป็นไม้ประดับภายในอาคารและนอกอาคารได้ดี วาสนาทั้ง 2 ชนิดนี้เป็นที่ต้องการของตลาดมาก

สำหรับพวกเข็มสามสี *D. marginata* จะใช้เป็นไม้ประดับนอกอาคาร เหมาะสำหรับใช้จัดสวนตกแต่งสถานที่ ปริมาณการใช้ภายในประเทศไม่ค่อยมากนัก การผลิตของเกษตรกรเป็นลักษณะผู้ผลิตรายย่อย อยู่แถบบางกรวย ตลิ่งชัน แต่มีบางรายผลิตเพื่อส่งต่างประเทศโดยเฉพาะ ซึ่งแหล่งผลิตอยู่ที่อ้อมน้อย สมุทรสาคร และคลอง 6 รังสิต ปทุมธานี การซื้อขายในประเทศจะเป็นไม้กระถางขนาด 8-10 นิ้ว ราคาค่อนข้างสูง

ส่วนไม้ประดับพวกอ้อยลาย *D. sanderiana* และกวนอิมต่าง *D. sanderiana* 'Gold' มีแหล่งผลิตปริมาณมากอยู่แถบบางบำหรุ กทม. คลอง 6 รังสิต ปทุมธานี แต่การใช้ภายในประเทศมีไม่มากนัก ส่วนมากจะส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ เนื่องจากความต้องการของต่างประเทศยังสูงอยู่

ตลาดต่างประเทศ

ลักษณะความต้องการของตลาดต่างประเทศ

การส่งวาสนา พันธุ์ที่นิยมส่งได้แก่ *Dracaena fragrans*, *Dracaena fragrans* 'massangeana', *Dracaena fragrans* 'Victoriae' ตลาดรับซื้อส่วนมากจะอยู่ในประเทศญี่ปุ่น, ซาอุดีอาระเบีย

ในตลาดประเทศซาอุดีอาระเบียนิยมท่อนพันธุ์ 3 ขนาดคือ ขนาดความยาว 30-60-90 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางขนาด 1 1/2-2 นิ้ว ลักษณะการส่งเป็นท่อนต้องมีรากออกและมีตุ่มตาแตกหน่อ 2-3 ตา การส่งต้องทำการล้างรากและป้องกันเสียหายจากการขนส่งต้องหุ้มส่วนหัวท่อนพันธุ์ด้วยกระดาษ แล้วจึงเรียงสลับหัวท้ายลงในกล่องกระดาษขนาด 1.2x.70x.50 เมตร ช่องว่างระหว่างท่อนพันธุ์อาจจะใส่วัสดุป้องกันการชำ เช่นเศษกระดาษ การขนส่งทางเครื่องบิน

ตลาดประเทศญี่ปุ่น นิยมท่อนพันธุ์ 3 ขนาดเช่นเดียวกับตลาดซาอุดีอาระเบีย แต่ท่อนพันธุ์ไม่มีราก การส่งท่อนจะต้องหุ้มหั่วด้วยซีดีฟ้ เพื่อป้องกันความชื้นและป้องกันท่อนพันธุ์เสียหาย ท่อนพันธุ์จะบรรจุในตู้ Contianer ขนาด 20x10x15 ฟุต ขนส่งโดยทางเรือ

การส่งออกไม้ประดับชนิด *Dracaena sanderiana* พันธุ์ที่นิยมส่งได้แก่ กวนอิมต่าง (*Dracaena sanderiana* 'Gold') ประเทศที่รับซื้อได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ลักษณะการส่งจะเป็นท่อนพันธุ์ลำราก ขนาด 10-15 เซนติเมตร และขนาด 70 เซนติเมตร ปัจจุบันเป็นที่ต้องการของตลาดมาก

การส่งไม้ประดับชนิด *Dracaena marginata* พันธุ์ที่นิยมส่งได้แก่ เช้มแดงใบอ่อน (Sunset) เช้มสองสี (Bicolor) เช้มสามสี (Tricolor) ประเทศที่รับซื้อได้แก่ ประเทศญี่ปุ่น ลักษณะการชำจะเป็นท่อนพันธุ์หรือท่อนพันธุ์ลำราก ขนาด 20-25 เซนติเมตร

ของออฟอินเดีย

ชื่อสามัญ (Common name)

Song of India

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Pleomele reflexa 'Variegatum'

วงศ์ (Family)

Liliaceae

ลักษณะทั่วไป

ของออฟอินเดียหรือ *Pleomele reflexa* 'variegatum' จัดเป็นไม้กอขนาดกลาง มีถิ่นกำเนิดอยู่ในอินเดียตอนใต้และศรีลังกา ลำต้นกลม สีน้ำตาลอ่อน แตกแขนงตามข้อและแตกหน่อจากโคนของลำต้น ช่วงใบถี่ แตกใบอ่อนตรงส่วนยอด แขนงใบเวียนรอบลำต้น ก้านใบสั้นมีลักษณะเป็นกาบหุ้มลำต้น ใบแคบ กว้างประมาณ 1-1.5 นิ้ว ความยาวของใบประมาณ 6-8 นิ้วปลายใบเรียวแหลมริมใบต่างสีเหลือง ส่วนกลางของใบสีเขียว ของออฟอินเดียเป็นไม้ประดับที่มีลักษณะสวยงามมาก นิยมใช้เป็นไม้ประดับนอกอาคาร ไม่นิยมใช้ประดับภายใน

การปลูกและการดูแลรักษา

ของออฟอินเดีย ชอบดินปนทรายหรือดินร่วนซุย การเจริญเติบโตช้า ชอบน้ำมาก ต้องการแสงแดดจัดตลอดวัน หากเลี้ยงในที่ร่ม สีใบจะไม่สดและทิ้งใบง่าย

การขยายพันธุ์

โดยวิธีการตอนและชำ

ตลาดต่างประเทศ

การส่งออกไม้ประดับ สกุล *Pleomele* ตลาดต่างประเทศนิยม 2 ชนิดคือ ของออฟอินเดีย (*Pleomele reflexa* 'variegatum' (Song of India)) และของออฟจาไมกา (*Pleomele reflexa* 'Green' (Song of Jamaica)) การส่งออกจะเป็นท่อนพันธุ์ลำราก ขนาด 20 เซนติเมตร

๑ หมากรุกหมากรุกเมื่อย

ชื่อสามัญ (Common name)

Cordyline

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Cordyline sp.

วงศ์ (Family)

Agavaceae

ลักษณะทั่วไป

หมากรุกหมากรุกเมื่อยมีถิ่นกำเนิดในเขตร้อน เช่น อินเดีย, ไทย, มาเลเซีย, บราซิล, ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นไม้ใบที่มีสีสังดงามมาก และเป็นไม้ประดับต้นหนึ่งที่มีความงามและนิยมกันมาก ในเมืองไทยเราพบหมากรุกเมื่อยปลูกเป็นไม้ประดับกันอยู่ทั่วไป นอกจากจะมีคุณสมบัติในความงามแล้ว ยังขยายพันธุ์และปลูกได้ง่ายๆ จึงนิยมปลูกกันเป็นไม้ประดับทั่วไป ทั้งที่ปลูกลงดินและปลูกเป็นไม้กระถาง ลักษณะของหมากรุกหมากรุกเมื่อยนั้นคล้ายกับพันธุ์ไม้พวก Dracaena ในทางพฤกษศาสตร์นั้นดอกของหมากรุกหมากรุกเมื่อยมีขนาดดอกเล็กกว่าดอกของพวก Dracaena และรังไข่ของหมากรุกหมากรุกเมื่อยก็ต่างกับของ Dracaena คือ รังไข่ของหมากรุกหมากรุกเมื่อยนั้นประกอบด้วยไข่หลายฟองหรือเมื่อเกิดเป็นเมล็ดมีหลายเมล็ด ส่วนของ Dracaena มีรังไข่ที่มีไข่ฟองเดียว เมื่อเกิดเป็นเมล็ดก็มีเมล็ดเดียวในรังไข่หนึ่งรังไข่

หมากรุกหมากรุกเมื่อยทั้งชนิดที่เป็นต้นไม้และเป็นไม้พุ่ม ส่วนมากมีลำต้นเดี่ยว แต่บางชนิดบางพันธุ์หรือบางโอกาสก็แตกกิ่งแตกแขนงออกจากต้นเดิมก็ได้ ใบจะแตกออกที่ยอดของลำต้นหรือยอดกิ่งที่แตกออก บางชนิดมีลำต้น 35-40 ฟุต ใบมีสีสังต่างๆ กัน ตั้งแต่สีเขียวแก่ สีเขียวอ่อน สีชมพู สีแดง สีกุหลาบ หรืออื่นๆ สรรวมกันในใบเดียว เช่นพวกที่เรียกว่าสามสี ดอกไม่สวยงามเป็นช่อ ดอกมีขนาดเล็กๆ สีชมพู หรือสีขาว

การปลูกและการดูแลรักษา

หมากรุกหมากรุกเมื่อยชอบดินที่มีอาหารพืชมาก มีพวกอินทรีย์วัตถุสูง และมีความชื้นสูงด้วย บางชนิดไม่ชอบแสงแดดจัด จะเจริญเติบโตได้ดีในที่ร่มรำไร แต่ก็มีหลายชนิดที่ชอบขึ้นในที่กลางแจ้งถูกแสงแดดโดยตรง บางชนิดถูกแสงแดดโดยตรงจะทำให้ใบไหม้เป็นวงกลมหรือปลายใบไหม้ หมากรุกหมากรุกเมื่อยส่วนมากที่มีสีเขียว จะทนแดดได้ดีกว่าพวกที่มีสีสังต่างๆ

ในการปลูกหมากรุกหมากรุกเมื่อยในกระถางนั้น ดินปลูกควรมีส่วนผสมระหว่างดินร่วนอย่างดี 3 ส่วน ใบไม้ผุหรือปุ๋ยหมัก 2 ส่วน ทรายหยาบหรืออิฐขนาดเล็ก 2 ส่วน ปุ๋ยคอกที่แห้งดีแล้ว 1 ส่วน ในปี 2 หลังจากปลูกในกระถางแล้ว ถ้าหากรากแตกจากลำต้นเหนือดินให้เติมดินร่วนลงในกระถางอีกเพื่อปิดรากหรือกลบโคนต้น

หมากรุกหมากรุกเมื่อยส่วนมากมีลำต้นสูงขลุ่ย และมีหมากรุกหมากรุกเมื่อยหลายชนิดที่มีลำต้นสูงขลุ่ยและลำต้นไม่แข็งแรงพอที่จะต้านทานน้ำหนักของใบที่ยอดได้ จะทำให้ต้นอ่อนโน้มลงอาจทำให้ต้นหรือกิ่งหักได้ จึงควรมีหลักไม้ปักมัดผูกยึดลำต้นให้ตั้งตรงไว้ด้วย

ส่วนการดูแลอื่นๆ เช่นการให้น้ำและโรคแมลงคงเหมือนพันธุ์ไม้ทั่วไป

การขยายพันธุ์

หมากผู้หมากเมียขยายพันธุ์ได้ง่ายโดยการปักชำกิ่ง หรือตอนยอด นาน 2-3 อาทิตย์ก็ออกราก ตาอยู่รอบๆ ต้น และรอบกิ่ง ถ้าใช้กิ่งปักชำ ให้ตัดต้นหรือกิ่งเป็นท่อนยาวประมาณ 3-5 นิ้วปักลงในกระบะชำทรายหรือซีเถ้ากลบก็ได้ ถ้าหากจะใช้วิธีขยายพันธุ์ โดยการแบ่งกอก็อาจทำได้ ถ้าหากปลูกในกระถางมีหน่อแตกขึ้นมาจากโคนต้นได้ดินเมื่อเปลี่ยนกระถางใหม่อาจใช้มีดคมๆ ตัดโคนต้นใต้ดินให้หน่อใหม่มีรากติดมาด้วยนำไปปลูกก็ได้ การขยายพันธุ์ด้วยเมล็ดทำกันในเมื่อต้องการลูกผสมในการผสมพันธุ์เท่านั้น

พันธุ์ไม้ที่นิยมปลูกเป็นการค้า

1. Cordyline fruticosa 'Kiwi' เพชรไพลิน

ลักษณะทั่วไป

หมากผู้หมากเมียพันธุ์นี้มีลักษณะใบเป็นรูปใบพายขนาดเล็ก ยาวไม่เกิน 1 ฟุต กว้างไม่เกิน 3 นิ้ว แผ่นใบตั้งเรียบ สีใบมีแถบสีชมพูอ่อน ชมพูแก่ สีเหลืองอ่อนสลับเป็นริ้วบนพื้นใบสีเขียว แถบสีแต่ละสีมีขนาดไม่เท่ากัน การเรียงตัวของใบ ก้านใบชิดแน่นชูแผ่นใบตั้งและจะค่อยงุ้มลงเมื่ออายุมากขึ้น ลำต้นมีข้อปล้องถี่ ขนาดเล็กกว่า 1 นิ้ว

2. Cordyline terminalis 'Amabilis' เพชรชมพู

ลักษณะทั่วไป

หมากผู้หมากเมียชนิดนี้มีลักษณะใบเป็นรูปใบพายขนาดใหญ่ มีความหนา ผิวเนื้อละเอียด เรียบเป็นมัน กว้างเกินกว่า 8 นิ้ว ยาวเกิน 2 ฟุต สีของใบฉาบเคลือบด้วยสีเทาอ่อนริมขอบใบขลิบด้วยสีงาช้างจากฐานใบเป็นแถบยาว ซึ่งบางครั้งก็ยาวตลอดขอบริมใบ การเรียงตัวของใบ ก้านใบเปียดชิดลำต้น เรียงตัวแบบบันไดเวียน มีสายสีชมพู ขาวนวล ฟ้ายอ่อน เป็นริ้วละเอียดบนก้านใบ โดยตลอด ลำต้นมีขนาดโตเกิน 1 นิ้ว

ตลาดในประเทศ

หมากผู้หมากเมียเป็นไม้ประดับที่มีการผลิตเพื่อใช้ประดับนอกอาคารและเหมาะสมสำหรับเป็นไม้จัดสวน การผลิตของเกษตรกรเป็นลักษณะผู้ผลิตรายย่อยอยู่แถบบางกรวย, ตลิ่งชัน การซื้อขายส่วนมากจะเป็นไม้กระถางขนาด 10 นิ้ว ราคาขายปลีกกระถางละ 10-15 บาท พันธุ์ที่นิยมปลูกได้แก่ เพชรไพลิน Cordyline fruticosa 'kiwi' เพชรชมพู C. terminalis 'Amabilis' และเพชรน้ำหนึ่ง C. fruticosa 'Prins Albert'

ตลาดต่างประเทศ

การส่งหมากผู้หมากเมีย พันธุ์ที่นิยมส่งได้แก่ เพชรชมพู Cordyline terminalis 'Amabilis' และ เพชรไพลิน Cordyline fruticosa 'kiwi' ประเทศที่รับซื้อส่วนมากจะเป็นแถบเอเชีย ซึ่งได้แก่ ญี่ปุ่น ไต้หวัน ฮองกง บรูไน และออสเตรเลีย ลักษณะการส่งจะเป็นต้นพันธุ์ลำราก และท่อนพันธุ์ขนาด 30 เซนติเมตร

ดิฟเฟนบาเกีย

ชื่อสามัญ (Common name)	Dieffenbachia
ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)	Dieffenbachia sp.
วงศ์ (Family)	Araceae

ลักษณะทั่วไป

Dieffenbachia มีถิ่นกำเนิดแถบประเทศในเขตร้อนทั่วๆ ไปในอเมริกาใต้และหมู่เกาะอินดีสตะวันตก คำว่า Dieffenbachia เป็นชื่อที่ได้รับเกียรติมาจาก J-F Dieffenbach นักพฤกษศาสตร์ชาวเยอรมัน Dieffenbachia เป็นไม้ที่นิยมปลูกเป็นไม้กระถางกันมากทั่วๆ ไปในเขตร้อน ใช้ประดับภายในอาคารและนอกอาคาร เป็นพันธุ์ไม้ประดับที่ได้รับความนิยมในประเทศไทยในปัจจุบัน Dieffenbachia ส่วนมากชอบชื้นในที่ร่ม เราจึงถือเป็นไม้ในร่ม

ลักษณะของต้นเป็นไม้กอ อวบน้ำ ไม่มีเนื้อไม้ ลำต้นกลม สูงประมาณ 4 ฟุต ใบใหญ่เป็นใบเดี่ยว มีจุดหรือมีสีสนับเป็นลายขาวครีม บนพื้นใบสีเขียว มีกาบใบห่อหุ้มลำต้นอยู่

การปลูกและการดูแลรักษา

การปลูกพวก Dieffenbachia ไม่ชอบแดดจัด ต้องการดินที่มีอินทรีย์วัตถุมากๆ โดยเฉพาะดินที่ปลูก Dieffenbachia ในกระถางควรมีพวกปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอกมากๆ พร้อมด้วยการระบายน้ำต้องดีพอ และควรเก็บความชื้นได้ ไม่ช้งน้ำจนเกินไป ในหน้าหนาวต้องรดน้ำน้อยลงเพราะอาจจะเกิดเชื้อราที่มากับความหนาวได้

การขยายพันธุ์

วิธีที่ง่ายและนิยมกันมาก คือการปักชำต้น โดยตัดลำต้นที่แก่มาตัดเป็นท่อนๆ ยาวประมาณ 2 นิ้ว ให้มีตาติดมาด้วยทุกท่อนที่ตัดออก เคล็ดลับในการขยายพันธุ์คือท่อนพันธุ์ต้องสะอาด ใช้เครื่องมือหรือมีดที่มีความคม แล้วการตัดเมื่อตัดแล้วควรทิ้งไว้ราว 2 ชม. เพื่อให้ยางแห้งสมานแผล การปักชำควรรดน้ำยาจำพวกกำจัดเชื้อรา (fungicide)

วิธีการปักชำแบบตามแนวนอน ให้ท่อนพันธุ์จมลงในกระบะทรายหรือซีเมนต์เก่ากลบประมาณครึ่งหนึ่งของความสูงของท่อนพันธุ์ เมื่อท่อนพันธุ์แตกออกเป็นใบประมาณ 2 ใบ แล้วจึงแยกปลูกในดินหรือในกระถางต่อไป ส่วนการขยายพันธุ์อีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้ต้นที่งามและโตเร็วก็คือการตอนยอด เมื่อรากงอกดีแล้วก็ตัดยอดมาปลูกในกระถางได้เลย

พันธุ์ไม้ที่นิยมปลูกเป็นการค้า

1. Dieffenbachia amoena “Giant Dumbcane”

ลักษณะทั่วไป

จัดเป็น Dieffenbachia ขนาดใหญ่ต้นหนึ่ง ถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศโคลัมเบีย ลำต้นอวบอ้วน เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2 1/2 นิ้วถึง 3 นิ้ว ต้นที่เจริญเต็มที่อาจจะสูงได้ 1.5 เมตร ถึง 2 เมตร ใบยาว 20-22 นิ้ว ความกว้างของใบประมาณ 10 นิ้ว รูปใบยาว มีลักษณะเหมือนใบพาย โคนใบมนปลายใบมนแหลม พื้นใบสีเขียว มีลายสีขาวเริ่มจากแนวเส้นกลางใบออกไปทางริมใบสองข้าง ลายไม่

เป็นระเบียบและไม่ติดต่อกัน เป็นป็นชัดเจนว่าเป็นลายขาวสลับพื้นใบสีเขียวไปตลอดทั้งใบ ก้านใบยาว ใช้เป็นไม้ตกแต่งภายในได้ดี เพราะเป็นไม้ใบหนาและมีลำต้นแข็งแรงหรือจะใช้ปลูกลงดินตกแต่งบริเวณภายนอกอาคาร ส่วนที่ไม่ได้รับแสงจัดนักก็ได้

2. *Dieffenbachia amoena* “Tropic snow”

ลักษณะทั่วไป

เป็น *Dieffenbachia* ที่มีขนาดใหญ่อีกต้นหนึ่งพอๆ กับ *Dieffenbachia amoena* ทั้งลักษณะลำต้นและขนาดของใบผิดกันแต่ที่ก้านของ “Tropic snow” สั้นกว่า ลักษณะรูปใบสั้นและป้อมกว่าเส้นใบเป็นร่องเห็นแผ่นใบดูเป็นริ้วๆ พื้นใบสีเขียว มีลายขาวเป็นป็นขนานไปกับแนวเส้นกลางใบทั้งสองด้าน ซึ่ง *D. amoena* “Tropic Snow” มองดูรอบๆ ทั้งใบ จะมีส่วนที่เป็นสีขาวอยู่ตรงส่วนกลางใบมากกว่า *D. amoena*

ตลาดในประเทศ

Dieffenbachia ตลาดภายในประเทศยังมีความนิยมอยู่มาก โดยเฉพาะพันธุ์ *Dieffenbachia amoena* ‘Tropic Snow’ และ *D. amoena* ‘Snow drop’ โดยใช้เป็นไม้ประดับในอาคารที่ดัดแปลงหนึ่ง แต่การผลิตของเกษตรกรยังขาดความสม่ำเสมอของขนาด ถ้ามีการปรับปรุงการผลิตให้มีขนาดที่สม่ำเสมอความต้องการของตลาดจะเพิ่มมากขึ้น ส่วนมากเกษตรกรจะปลูกไม้ชนิดนี้ลงกระถางขนาด 10-12 นิ้ว ซึ่งนับว่าเหมาะสมและเป็นที่ต้องการของตลาด ราคาจำหน่ายจัดว่าเป็นไม้ที่ราคาดี การผลิตก็อยู่แถวบางกรวย บางบำหรุ ตลิ่งชัน บางใหญ่ คลอง 6 ปทุมธานี

ตลาดต่างประเทศ

การส่งออกไม้ประดับสกุลดิฟเฟนบาเกีย *Dieffenbachia* ตลาดต่างประเทศนิยมพันธุ์คือ *D. amoena* ‘Tropic snow’ *D. amoena* ‘Snow drop’ ประเทศไทยส่งออกไม้ประดับสกุลนี้ไปจำหน่ายที่ประเทศญี่ปุ่นและประเทศเนเธอร์แลนด์ ลักษณะการส่งออกจะเป็นต้นพันธุ์ลำรากขนาดต้นพันธุ์ความสูง 30-50 เซนติเมตร ก่อนส่งต้องงดการให้น้ำ 1 วัน เนื่องจากให้น้ำจะทำให้ใบสดเปราะและหักง่าย ส่วนรากจะหุ้มด้วยขุยมะพร้าว

หมากผู้หมากเมีย
(*Cordyline terminalis*)

ดิฟเฟนบาเกีย
(*Dieffenbachia amoena* ‘Snow drop’)

สภาพการปลูก Dieffenbachia ในโรงเรือน

ดิฟเฟนบาเกีย
(*Dieffenbachia amoena* 'Tropic snow')

อโกลนีมา
(*Aglaonema crispum* "Silver Queen")

ไทร (*Ficus benjamina*)

อโกลนีมา
(*Aglaonema nitidum* 'Variegatum')

อโกลมีนา

ชื่อสามัญ (Common name)

Chinese evergreen

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Aglaonema sp.

วงศ์ (Family)

Araceae

ลักษณะทั่วไป

Aglaonema หรือไม้สกุลเขียวหมื่นปี มีถิ่นกำเนิดกระจายอยู่ตามประเทศต่างๆ ในทวีปเอเชีย ตามป่าที่มีฝนตกชุกและความชื้นสูง ใช้ปลูกเป็นไม้กระถางในร่มหรือปลูกลงแปลงในดินตามร่มต้นไม้ ไม่ชอบแสงแดดโดยตรง ชอบที่ร่มชุ่มชื้น ในเมืองไทยมีไม้สกุลนี้ขึ้นในป่าอื่นทั่วไป Aglaonema เป็นไม้ที่มีลักษณะคล้ายไม้ในสกุล Dieffenbachia มาก แต่มีขนาดเล็กกว่า การเจริญเติบโตช้ากว่ามาก Aglaonema มีลำต้นกลมตรง ข้อถี่ แตกใบอ่อนตรงส่วนยอดของลำต้นที่ละใบ มีบางชนิดทอดลำต้นเลื้อยไปตามผิวดิน แตกรากได้ทุกข้อของลำต้นมีก้านใบยาว ส่วนที่ติดกับใบกลม ส่วนที่ติดกับลำต้นเป็นกาบ รูปใบคล้ายใบพาย แฉกเรียวแหลม บางชนิดใบป้อมคล้ายใบโพธิ์ก็มี พื้นใบสีเขียวเข้มเป็นมันกว่าพวก Dieffenbachia นอกจากใบจะเป็นสีเขียวเข้มแล้วอาจมีลายสีแดง จุดสีขาวบนใบบ้างก็เป็นได้ ดอกของ Aglaonema เหมือนกับดอกไม้ในตระกูล Arum ทั่วๆ ไป คือเป็นกาบหุ้มปลีเกสร ออกดอกเป็นกลุ่มสีเขียวอ่อนหรือสีขาวอมเขียว ลำต้นเมื่อตัดออกจะมียางอาจทำให้คันได้ แต่ความรุนแรงน้อยกว่า Dieffenbachia

การปลูกและการดูแลรักษา

Aglaonema เป็นไม้ที่มีถิ่นกำเนิดอยู่ในเขตร้อน ตามป่าที่มีฝนชุกจึงเป็นไม้ที่ต้องการความชื้นในอากาศสูง ชอบอยู่ในที่ร่มหรือที่มีแดดรำไรไม่มากช่วงโมงเช้า เครื่องปลูกควรเป็นดินร่วน อาจจะมีทรายหยาบ อิฐทุบ เศษถ่านก้อนเล็กๆ เพื่อช่วยให้การระบายน้ำในกระถางดีขึ้น ใบไม้ผู้ช่วยให้เครื่องปลูกเก็บความชื้นขึ้นไว้ได้ดี จึงเหมาะที่จะใช้เป็นภายในนิยมทั้งปลูกประดับเพียงต้นเดียวในกระถางเล็กๆ หรือจะปลูกรวมเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ก็สวยงามเช่นกัน หากใช้เป็นไม้ภายใน คอยระมัดระวังให้เครื่องปลูกชุ่มอยู่เสมอ หากปลูกประดับนอกอาคารควรเป็นที่ที่ไม่ได้รับแสงแดดจัดมากนัก

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์นิยมใช้การตัดยอดหรือส่วนของลำต้นเป็นท่อน แล้วนำไปชำ บางชนิดแตกหน่อง่าย การแยกหน่อจึงเป็นวิธีการขยายพันธุ์ที่ดีกว่าและได้ผลแน่นอนอีกวิธีหนึ่ง

พันธุ์ไม้ที่นิยมปลูกเป็นการค้า

1. Aglaonema nitidum 'Curtisii' อโกลนีมาลายแดง

ลักษณะทั่วไป

อโกลนีมาลายแดงมีถิ่นกำเนิดอยู่ในมาเลเซีย ลักษณะในรูปใบพาย ปลายแหลมโคนใบสอบเข้าหาก้านใบ ก้านใบยาว ช่อกใบถี่ พื้นใบสีเขียว มีลายสีเทาเงิน พาดเป็นทางเล็กๆ ไปตามแนวเส้นใบ ลายถี่ ทั้งช่องว่างพื้นใบสีเขียวระหว่างลาย มีความกว้างกว่าลายเล็กน้อยมีลายตลอดไป ไม่ทั้งใบง่าย อโกลนีมาลายแดงมีลักษณะใบและลายที่สวยงาม เหมาะจะใช้เป็นไม้ประดับ

การปลูกและการดูแลรักษา

อาโกลนีมาสายแดงเจริญเติบโตได้ในดินแทบทุกชนิด หากปลูกลงกระถางเครื่องปลูกควรระบายน้ำได้ดี ควรเลี้ยงในที่ที่แดดรำไร ไม่ชอบแสงแดดจัด ความชื้นในอากาศพอสมควร

การขยายพันธุ์

โดยการตัดส่วนยอดหรือลำต้นไปชำ

2. *Aglaonema crispum* 'Silver Queen'

ลักษณะทั่วไป

เป็นไม้ลูกผสมระหว่าง *A. nitidum* "Curtisii" *A. pictum* "Tricolor" เป็นไม้ที่มีลักษณะใบแคบ รูปใบยาว ปลายแหลม โคนใบค่อยเรียวสอบเข้าหาก้านใบ พื้นใบสีเขียวมีลายสีเทาเงินเป็นแถบกว้างๆ ป้ายทับไปตามแนวเส้นใบ เว้นที่ว่างระหว่างลายเป็นพื้นสีเขียวเพียงเล็กน้อยความยาวของใบอาจถึง 15 นิ้ว ความกว้าง 2-5 นิ้ว หรือมากกว่านี้เล็กน้อย ก้านใบสีเขียวเข้ม

การปลูกและการดูแลรักษา

นิยมปลูกรวมกันหลายๆ ต้นให้เป็นกอใหญ่ เพื่อใช้เป็นไม้ประดับ เจริญงอกงามในดินร่วนซุยที่มีอินทรีย์วัตถุบ้าง เครื่องปลูกควรเก็บความชื้นและระบายได้ดี ชอบที่ร่มถึงแดดรำไร ไม่ชอบแสงแดดจัด ความชื้นในอากาศพอสมควร

การขยายพันธุ์

โดยการตัดยอดหรือส่วนของลำต้นไปชำ

3. *Aglaonema nitidum* 'Variegatum' ลิ่นกระทิงดำ

ลักษณะทั่วไป

Aglaonema nitidum 'Variegatum' จะมีถิ่นกำเนิดอยู่ในประเทศไต้หวันไม่ปรากฏแน่ชัด ไม้ต้นนี้เป็นต้นที่ได้พบเห็นและเก็บนำมาขยายพันธุ์จากป่าทางภาคใต้ของประเทศไทย เช่นป่าบริเวณเขาช่อง จังหวัดตรัง และป่าในจังหวัดชุมพร และตะกั่วป่า ในบริเวณที่พบมักจะพบ *A. nitidum* ขนาดใหญ่ที่ติดเมล็ดแล้วรวมอยู่ด้วยเป็นจำนวนมากสันนิษฐานว่าคงจะเกิดจากการกลายพันธุ์มาจาก *A. nitidum* เพราะลักษณะโดยทั่วไปกล่าวคือ ก้านใบยาว ใบรูปใบพาย ปลายแหลม โคนใบสอบเล็กน้อยเข้าหาก้านใบ ช่องใบถี่ ก้านใบส่วนที่เป็นกาบสูงเกือบชิดโคนใบ พื้นใบสีเขียวเหล่านี้เป็นส่วนที่เหมือนกันของ *Aglaonema* สองต้นนี้ แต่ต้นลิ่นกระทิงดำมีส่วนที่แตกต่างกว่าคือ มีลายสีเทาเงินขนาดใหญ่พาดทับไปตามแนวเส้นกลางใบ เป็นส่วนแตกต่างที่จะแยก *Aglaonema* 'ลิ่นกระทิงดำ' และ *A. nitidum* อย่างเด่นชัด

การปลูกและการดูแลรักษา

A. nitidum 'Variegatum' ลิ่นกระทิงดำ ใช้เป็นไม้ประดับได้ดีเช่นเดียวกับ *A. nitidum* เพราะเป็นไม้ที่คุ้นต่อสภาพดินฟ้าอากาศในบ้านเราเป็นอย่างดี เครื่องปลูกควรเป็นดินทรายหรือดินที่มีอินทรีย์วัตถุมากๆ การระบายน้ำดี ชอบที่ร่มพอมมีแสงสว่างเข้าถึง ไม่ชอบแสงแดดจัด ต้องการความชื้นในอากาศสูง

การขยายพันธุ์

ขยายพันธุ์ด้วยการตัดยอดและส่วนของลำต้นเป็นท่อนๆ ไปชำ

ตลาดในประเทศ

การผลิตไม้ประดับพวก *Aglaonema* ซึ่งจัดเป็นไม้ประดับที่ตลาดมีความต้องการมากพอๆ กับพวก *Dieffenbachia* พันธุ์ที่นิยมปลูกก็คือ *Aglaonema crispum* 'Silver Queen' โดยปลูกลงในกระถางขนาด 10 นิ้ว ปลูกหลายๆ ต้น ทำให้เป็นกลุ่มคงดูสวยงาม ความต้องการใช้ส่วนมากจะนำไปใช้ในการประดับภายในอาคาร แหล่งผลิตและซื้อขายกันจะอยู่บริเวณบางบำหรุ, คลอง 6 ปทุมธานี บางกรวย บางใหญ่ ซึ่งเป็นการผลิตของเกษตรกรรายย่อยๆ

ตลาดต่างประเทศ

การส่งออกไม้ประดับสกุล *Aglaonema* ไปจำหน่ายต่างประเทศ พันธุ์ที่นิยมได้แก่ *Aglaonema nitidum* และ *Aglaonema crispum* 'Silver Queen' ประเทศไทยส่งไม้ประดับสกุลนี้ไปจำหน่ายประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน เนเธอร์แลนด์ ลักษณะการส่งออกจะเป็นต้นพันธุ์ลำรากขนาด 14-15 เซนติเมตร

๔ ไทร

ชื่อสามัญ (Common name)

Ficus

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Ficus sp.

วงศ์ (Family)

Moraceae

ลักษณะทั่วไป

ไทร มีถิ่นกำเนิดอยู่ทั่วไปตามแถบพื้นที่เขตอบอุ่นของโลก และมีมากชนิดในประเทศเขตร้อน โดยเฉพาะทางทวีปเอเชีย เช่น อินเดีย ไทย จีน และทางแหลมมาลาญ ไทรเป็นพวกไม้ยืนต้นที่มีใบเขียวตลอดปี มีทั้งไม้พุ่มเลื้อยและยืนต้น นอกจากไทรแล้วก็มีมะเดื่อ โพธิ์ ยาง ไทร กร่าง และต้นตึกแก ไม้เหล่านี้เป็นไม้ในวงศ์ Moraceae จัดเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่มีแต่ต้นตึกแกเท่านั้นที่จัดเป็นประเภทไม้เลื้อย ลำต้นแข็งแรง บางชนิดทรงพุ่มโปร่ง บางชนิดทรงพุ่มหนาทึบ ใบของไทรมีรูปร่างลักษณะต่างๆ กันหลายชนิด โดยมากมักมีสีเขียว บางชนิดใบเขียวดำ ขาวหรือสีครีม และที่ต่างชาวปนนสีเทาก็มี ไทรบางชนิดมีรากอากาศห้อยย้อยแลดูสวยงามมาก เช่น ไทรย้อย (*Ficus benjamina*) ที่เรารู้จักกันดี

การปลูกและการดูแลรักษา

โดยปกติไทรเป็นไม้กลางแจ้งภายนอกอาคารที่มีบริเวณกว้างๆ เพื่อช่วยให้ร่มเงาแต่มีไทรหลายชนิดด้วยกันที่สามารถนำมาเลี้ยงในที่ร่มหรือที่มีแสงแดดเพียงรำไร เพื่อให้ปรับตัวและใช้ตกแต่งภายในอาคารได้อย่างดียิ่ง

การขยายพันธุ์

ไทรเป็นไม้ที่ขยายพันธุ์ง่าย อาจทำได้โดยการตอน เพาะเมล็ดและปักชำ ไทรเป็นไม้ที่ไม่เลือกดินปลูกเจริญเติบโตได้ในดินทุกชนิด

พันธุ์ไม้ที่นิยมปลูกเป็นการค้า

1. *Ficus benjamina* 'Weeping Fig' ไทรย้อย

ลักษณะทั่วไป

ไทรจำพวกใบเล็กหรือที่รวมเรียกกันว่าไทรย้อยซึ่งมีหลายต้นหลายพันธุ์ Variety แต่ละพันธุ์มีลักษณะใบแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย โดยทั่วไปจะยาวประมาณ 1-2 นิ้ว บางพันธุ์ริมใบยกขึ้นห่อตัวเล็กน้อย สีเขียวเป็นมัน เป็นไม้ที่มีพุ่มทรงหนาทึบลำต้นสูงใหญ่ ก้านใบอ่อนแผ่กิ่งสาขาทั้งใบห้อยระย้าแลดูสวยงาม มีรากอากาศแตกย่อยลงสู่พื้นดินเป็นจำนวนมาก

การปลูกและการดูแลรักษา

นิยมใช้เป็นไม้ประดับภายในอาคาร การบำรุงรักษาง่าย เจริญเติบโตได้ดีในดินร่วนหรือดินปนทรายที่มีการระบายน้ำดี โดยปกติเป็นไม้ชอบแสงแดด จัดเป็นไม้กลางแจ้ง แต่สามารถนำมาเลี้ยงให้ปรับตัวอยู่ในที่ร่มพอมีสว่างถึงหรือที่แดดรำไรได้

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์ นิยมใช้กิ่งเป็นพุ่ม มาตอนเพียงกิ่งเดียว ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายและได้ผลรวดเร็ว นอกจากนี้ยังขยายพันธุ์ได้โดยการเพาะเมล็ดและปักชำ

2. *Ficus elastica* 'Decora' ยางดำ (black prince)

ลักษณะทั่วไป

ยางดำหรือ *F. elastica* 'Decora' เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่แตกกิ่งก้านสาขาเป็นจำนวนมากใบดกทำให้พุ่มทรงแน่นทึบ มีถิ่นกำเนิดอยู่ในอินโดนีเซีย มีใบขนาดกว้างประมาณ 6-8 นิ้ว ความยาว 8-10 นิ้ว ก้านใบสั้น ปลายใบมน มีกึ่งแหลมเล็กน้อย โคนใบมน ใบหนาแข็ง พื้นใบสีเขียวเข้มเกือบดำ เส้นกลางใบและยอดอ่อน เป็นสีแดงสด ใช้เป็นไม้ประดับภายในและภายนอกอาคารได้ดี

การปลูกและการดูแลรักษา

เครื่องปลูกควรเป็นดินร่วนหรือดินปนทรายและระบายน้ำได้ดี ชอบแสงแดดแต่สามารถปรับตัวให้อยู่ในที่ร่มหรือที่แดดรำไรได้

การขยายพันธุ์

ขยายพันธุ์ด้วยการปักชำกิ่งและตอน

3. *Ficus elastica* 'Variegata' ยางต่าง

ลักษณะทั่วไป

ยางต่างหรือ *F. elastica* 'Variegata' เกิดจากการกลายพันธุ์ในประเทศเบลเยียม จัดเป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ มีทรงพุ่มหนาทึบ มีรากอากาศแตกตามลำต้นและกิ่งก้านใบสั้น ลักษณะใบยาวปลายกึ่ง ปลายมนมีกึ่งแหลมเล็กน้อย โคนใบมน ใบกว้างประมาณ 4-6 นิ้ว ยาวประมาณ 8-10 นิ้ว ใบหนาและค่อนข้างแข็ง เส้นกลางใบสีครีม ส่วนกลางใบสีเขียวเข้มปนสีเขียวอมเทา ริมใบต่าง เหลืองและสีครีม ยอดอ่อนเป็นสีแดงสด

การปลูกและการดูแลรักษา

ไม่ควรใช้เป็นไม้ประดับภายในอาคารที่ที่แสงแดดเข้าไม่ถึง เหมาะสำหรับที่จะใช้เป็นไม้ประดับภายนอกอาคาร เจริญเติบโตได้ดีในดินปนทราย เครื่องปลูกควรมีความชื้นอยู่เสมอเป็นไม้ไม่ชอบน้ำ อย่าให้น้ำขังในเครื่องปลูกได้ ชอบแสงแดดจัด ถ้าเป็นที่ไร่ไรควรให้น้ำน้อยลง

การขยายพันธุ์

ขยายพันธุ์ด้วยการตอนกิ่งและปักชำ

ตลาดในประเทศ

ไทรเป็นไม้ประดับที่เหมาะสมสำหรับใช้เป็นไม้ประดับภายในอาคารอย่างมาก ความต้องการส่วนมากจะเป็นไทรย้อย ยางดำ และยางต่าง ลักษณะการผลิตส่วนมากจะใช้วิธีการตอนและมาปลูกลงกระถางขนาด 12 นิ้ว นำไปประดับในอาคาร แหล่งซื้อขายและแหล่งผลิตอยู่แถบบางกอกวิทยารอบ 11 เป็นไม้ประดับที่มีความต้องการตลาดสูง ราคาค่อนข้างดี

ตลาดในต่างประเทศ

การส่งออกไม้ประดับสกุลไทร *Ficus* sp. ตลาดต่างประเทศนิยมพันธุ์ 2 ชนิดคือ ไทรย้อย (*Ficus benjamina*) และยางต่าง (*Ficus elastica* 'Variegata') ประเทศไทยส่งออกไม้ประดับสกุลไทรไปจำหน่ายที่ตลาดญี่ปุ่นและตลาดยุโรป ลักษณะการส่งจะเป็นท่อนพันธุ์ลำราก, ข่ายยอดหรือกิ่งตอน ขนาดของกิ่งพันธุ์ ขนาด 40-60 เซนติเมตร สำหรับยางต่าง (*Ficus elastica*) ความต้องการของกิ่งตอนจะต้องประกอบด้วยใบจริง 6 ใบขึ้นไป

๔ หมากรเลื่อง

ชื่อสามัญ (Common name)

Madagascar palm. Yellow palm

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Chrysalidocarpus lutescens

วงศ์ (Family)

Palmae

ลักษณะทั่วไป

มีถิ่นกำเนิดจากมาดากัสการ์ (Madagascar) ไม่ทราบว่าใครเป็นผู้นำเข้ามาปลูกในเมืองไทยนานนับร้อยๆ ปีมาแล้ว จนมีผลมีเมล็ดใช้ขยายพันธุ์ ปลูกกันทั่วเมืองไทย

หมากรเลื่องเป็นปาล์มที่มีหน่อเป็นกอขึ้นรวมกันงดงามมาก หมากรเลื่องเป็นปาล์มประดับที่ดัดเยียม ใช้ปลูกในกระถางและปลูกประดับสวนในบริเวณสถานที่ทั่วไป มีขนาดพอสวยไม่ควรใหญ่โตจนเกินไป หรือเล็กเกินไป

หมากรเลื่องที่โตเต็มที่ปลูกลงดินนั้นจะเป็นกอสูงประมาณ 25-30 ฟุต กอหนึ่งจะมีลำต้นประมาณ 6-12 ต้น ลำต้นมีข้อปล้อง และโค้งออกจากโคนกอทำให้มีลักษณะเป็นไม้กอทั้งดงามทางใบแข็งโค้งลง ใบรูปขนนก ทางใบยาว 6-8 ฟุต กาบใบห่อหุ้มลำต้นไว้ ช่อดอกเป็นจั่นอยู่ใต้กาบใบ เมื่อกาบใบหล่นลงจากต้นก็จะเห็นช่อดอกเป็นจั่นสีเหลืองอ่อน มีดอกสีขาวปนเหลือง เป็นปาล์มที่มีเกสรเพศแยกกันอยู่คนละต้น ตัวเมียจะมีผลติด ผลเล็กขนาด 3/4 นิ้ว เวลาผลแก่มีสีม่วงดำผลหนึ่งมีเมล็ดเดียว

การปลูกและการดูแลรักษา

หมากเหลียงขึ้นได้ดีในดินทุกประเภท ทุกลักษณะ ชอบน้ำมาก และชอบแสงแดดตลอดวัน เป็นไม้กระถางที่ทนทานที่สุดในบรรดาพวกปาล์มด้วยกัน รากแน่นกระถางเท่าไรก็ยังเจริญเติบโตอยู่ได้ในสภาพดีในกระถาง

หมากเหลียงที่นิยมปลูกในกระถางให้เข้าสถานะงดงามได้นั้น ต้องมีลำต้นเล็ก ๆ ขนาดไม่ควรโตกว่าดินสอดำ ตั้งให้ถูกแดดเต็มที่ จะมีลำต้นเล็กเป็นกอทุกต้นในกอให้มีขนาดเท่าๆกัน ดินที่ใช้ปลูกเป็นไม้กระถางนั้นให้มีอิฐเผาปนรวมกับดินปลูกให้มาก จะทำให้ต้นแคระแกร็นได้ลักษณะงามน่าดู ถ้าใช้ดินปลูกดีเกินไป หรือตั้งในที่ร่มแล้วจะทำให้ต้นโตเร็วและมีสีเขียวเป็นมันไม่น่าดู การบำรุงรักษาต่างๆ ไม่มีปัญหาอะไรมาก ส่วนใหญ่จะมีแต่หนอนกัดกินใบและมีเพลี้ยแป้งบ้างในฤดูฝน การกำจัดทำได้ง่ายการฉีดยาฆ่าแมลงธรรมดาๆ

การขยายพันธุ์

โดยใช้วิธีแยกหน่อออกจากกอเดิม แบ่งแยกกอและวิธีใช้เมล็ดเพาะซึ่งได้จำนวนมาก และมีขนาดเท่ากัน การเพาะเมล็ดโดยวิธีธรรมชาติ เมล็ดหมากเหลียงจะงอกภายใน 30 วัน

๔ หมากแดง

ชื่อสามัญ (Common name)

Sealing-wax palm

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Cyrtostachys lakka

วงศ์ (Family)

Palmae

ลักษณะทั่วไป

หมากแดงเป็นปาล์มสกุลเดียวที่มีสีแดงสดบาดตามาก หมากแดงเป็นปาล์มที่มีหน่อ กาบใบและก้านใบมีสีแดงสดเป็นที่สะดุดตาอย่างยิ่ง เป็นปาล์มที่มีถิ่นกำเนิดในภาคใต้ของประเทศไทย กับมาเลเซียและหมู่เกาะในแปซิฟิก ในภาคใต้ของประเทศไทยชาวบ้านเรียกกันว่า “หมากกันแดง” ซึ่งหมายถึงกาบสีแดง เป็นปาล์มที่ขึ้นเป็นกอสูงถึง 15 ฟุต ลำต้นตั้งตรง มีข้อปล้องเห็นได้ชัด ลำต้นเรียบสีน้ำตาลอ่อน กาบใบที่ห่อลำต้นที่ยอดมีสีแดงสด ก้านใบหรือทางใบก็มีสีแดงสด ทางใบโค้งลง ก้านทางใบสั้นประมาณ 6 นิ้ว ใบย่อยมีสีเขียวยาวประมาณ 6 นิ้ว ใบย่อยมีสีเขียวยาวประมาณ 18 นิ้ว ช่อดอกออกที่ข้อของลำต้นใต้กาบใบ ช่อดอกยาว 1-2 ฟุตสีแดงด้วย เมื่อแก่ผลมีขนาดเท่าเมล็ดถั่วเขียวขนาดใหญ่ เวลาผลสุกสีดำ

หมากแดงอีกชนิดหนึ่งคือ C.renda สีไม่แดงสดเท่า C. lakka ลำต้นก็ผอมสูงไม่สวย

หมากแดงเป็นไม้ประดับที่คนไทยนิยมมานานแล้ว และต่างประเทศก็ให้ความสนใจ เพราะสีแดงสดสวยงามน่าดู ราคาจำหน่ายยังสูงอยู่ เนื่องจากการขยายพันธุ์เป็นไปได้ยาก ในเมืองไทยยังคงมีการขยายพันธุ์ด้วยหน่อ ซึ่งถ้าหากทำไม่ถูกโอกาสแล้วก็ไม่ค่อยได้ผล ส่วนเมล็ดนั้นในเมืองไทยไม่ค่อยมีหมากแดงต้นโตๆ ที่สมบูรณ์ขนาดที่จะมีเมล็ดมากๆ นำมาใช้ขยายพันธุ์ได้

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์โดยทั่วไป โดยการแยกหน่อออกมาปลูก โดยค่อยๆ ตัดหน่อให้ขาดจากต้นแม่ในกอเดิม โดยสังเกตให้รากที่หน่อนั้นออกมาหาอาหารได้แล้วเสียก่อน จึงตัดแบ่งออกมาปลูก ถ้าหากหน่อที่แตกออกมานั้นอยู่สูงกว่าพื้นดินไม่มีรากที่หน่อนั้นมีแต่หน่อแล้ว ให้ตัดส่วนที่เชื่อมจากหน่อไปยังต้นแม่ให้ขาดครึ่งหนึ่งก่อน คือไม่ตัดให้ขาดเลยทีเดียวแล้วใช้ดินปลูกทับโคนหน่อนั้น เพื่อให้แตกรากจนแข็งแรงเสียก่อน จึงตัดให้ขาดแล้วขุดแยกมาปลูกภายหลัง เมื่อแยกหน่อมาแล้วให้ชำในที่ๆ มีการระบายน้ำ หลังจากนั้น 3-6 เดือน จึงสังเกตได้ว่าหน่อที่แยกมานั้นจะตายหรือไม่ การขยายพันธุ์โดยการเพาะเมล็ดหามาแดงนั้นกินระยะเวลานานถึง 5-6 เดือน เมล็ดจึงจะงอกโดยวิธีธรรมชาติ เมื่อเมล็ดงอกเป็นต้นอ่อนแล้วจะโตช้ามาก และจะเริ่มมีสีแดงเมื่ออายุ 3-5 ขึ้นไป

จิ้ง

ชื่อสามัญ (Common name)

Lady palm. Rhaps

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Rhapis excelsa

วงศ์ (Family)

Plamae

ลักษณะทั่วไป

จิ้งมีถิ่นกำเนิดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งไทย จีน มลายู ญี่ปุ่น ปาล์มในสกุลนี้มีอยู่หลายชนิดด้วยกันแต่ที่นิยมนำมาปลูกเป็นไม้ประดับกันนั้น ส่วนมากมี 2 ชนิดคือ R. excelsa และ R. humilis หรือ R. flabelliformis

จิ้งเป็นปาล์มที่ขึ้นเป็นกอโดยมีหน่อโคนต้นโผล่ขึ้นมาเป็นต้นเล็กๆ ลำต้นมีขนาดเท่านิ้วมือหรือใหญ่กว่าเล็กน้อย โดยทั่วไปมีเส้นผ่าศูนย์กลางไม่เกิน 2 นิ้ว และลำต้นในกอขึ้นเป็นต้นตรงคล้ายๆ กอไผ่ ลำต้นแข็งแรงเหนียวคล้ายหวาย ตามลำต้นเกลี้ยงอดมียางเป็นเส้นเหนียวสีน้ำตาลคลุมกาบหรือใบลำต้นอยู่ทั่วไปแล้ว กอหนึ่งจะมีความสูงประมาณ 10-15 ฟุต จิ้งมีใบลักษณะใบพัด แต่มีใบย่อยแยกออกจากกันเป็นแฉกถึงปลายก้านทางใบในใบหนึ่งจะมีใบย่อยประมาณ 5-10 ใบย่อย ก้านใบเล็กแข็งสีเขียว ยาวประมาณ 1 ฟุต เรียบไม่ขรุขระหรือมีหนาม ช่อดอกออกตามยอดระหว่างทางใบ ดอกเป็นดอกไม่สมบูรณ์เพศแบบแยกกันอยู่คนละต้น ดอกตัวเมียจะมีผลติดเป็นพวงสั้นๆ ผลกลมเล็กๆ ขนาดผลมะแว้ง เวลาผลอ่อนมีสีเขียวอ่อนอมขาวๆ และแก่มีสีคล้ำและมีสีชมพูอ่อนๆ

การปลูกและการดูแลรักษา

เนื่องจากจิ้งเป็นปาล์มที่มีลักษณะเป็นกอคล้ายดงไผ่ มีขนาดไม่ใหญ่โตนัก ใบสีเขียวแก่เป็นมัน ใช้ปลูกประดับเป็นไม้กระถางกิ่งดงาม และทนทานได้ดี หรือใช้ปลูกประดับภายในอาคารและนอกอาคาร จิ้งทั้ง 2 ชนิดคือ R. excelsa และ R. humilis เป็นจิ้งที่มีผู้นำมาปลูกในเมืองไทยจากประเทศจีนและญี่ปุ่น ดังนั้นบางครั้งก็เรียกว่า จิ้งญี่ปุ่นหรือจิ้งจีน ทั้ง 2 ชนิดนี้มีลำต้นแข็งแรงตั้งตรงเจริญเติบโตได้ดีในที่กลางแจ้ง ชอบแสงแดด แต่ถ้านำมาปลูกประดับในร่มก็ได้ ส่วนในประเทศไทยนั้นก็มีจิ้งไทยที่ขึ้นอยู่ในป่าประเทศไทย 3-4 ชนิด ชนิดหนึ่งต้นสูงแต่ลำต้นไม่แข็งแรงเมื่อต้นสูงๆ ก็จะล้มลงนอนกับพื้น อีกชนิดหนึ่งต้นเตี้ยๆ สูงประมาณ 3 ฟุต ใบใหญ่สีเขียวเป็นมัน ลำต้นแข็งแรงต้นไม่ล้มแต่ทนแดดไม่ได้ ชอบความชื้นสูงๆ นำมาปลูกที่กรุงเทพฯ ตามขอบใบจะไหม้ เพราะความชื้นไม่พอ ส่วน

อีกชนิดหนึ่งต้นเล็ก ๆ ขึ้นเป็นกอแน่นสูงไม่เกิน 3 ฟุตเช่นกัน ใบเล็ก ๆ แคบ ๆ ใบสีเขียวปนเทา ลักษณะใบแข็ง บางคนก็เรียกว่า “จิ้งแคะ” จั๋งต้นนี้มีลักษณะงดงามที่ใบเล็กละเอียดเป็นฝอย ใช้ปลูกเป็นไม้กระถางได้ดีแต่ไม่สามารถทนแดดได้ จั๋งไทยส่วนมากไม่สามารถทนแสงแดดโดยตรงได้ เพราะตามธรรมชาติขึ้นอยู่ในป่าที่ใบได้รับร่มไม้ใหญ่ แต่ก็เป็นที่น่าสนใจของต่างประเทศมากโดยใช้เป็นไม้กระถางประดับภายในอาคาร

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์ใช้ได้ทั้งวิธีแยกหน่อจากกอมาปลูกและใช้เมล็ดเพาะ การใช้เมล็ดเพาะจะได้รูปทรงต้นที่งดงามและโตเร็วพอสมควร

๑ เต่าร้าง

ชื่อสามัญ (Common name)

Fishtail palm

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Caryota mitis

วงศ์ (Family)

Palmae

ลักษณะทั่วไป

ปาล์มพวกสกุลเต่าร้างเป็นปาล์มที่มีความสวยงามทางใบมาก เพราะใบมีลักษณะคล้ายหางปลาเรียงกันเป็นผืนใหญ่ ในต่างประเทศนิยมใช้ปาล์มในสกุลนี้ปลูกเป็นไม้ประดับทั้งปลูกในกระถางใช้ประดับในร่ม และใช้ปลูกประดับในร่ม และใช้ปลูกประดับตกแต่งสวนกลางแจ้ง ปาล์มพวกเต่าร้างนี้มีประมาณ 12 ชนิดด้วยกัน มีถิ่นกำเนิดในหมู่เกาะแปซิฟิกและในภาคพื้นเอเชีย รวมทั้งประเทศไทย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ศรีลังกา จีนตอนใต้ ฟิลิปปินส์ และไกลไปถึงประเทศออสเตรเลีย

เต่าร้าง (C. mitis) เป็นปาล์มที่มีขึ้นอยู่ทั่วไปในเมืองไทยเราแม้แต่ในสวนผลไม้ฝั่งธนบุรีหรือจังหวัดนนทบุรี ก็มีเต่าร้างชนิดนี้ขึ้นอยู่โดยไม่มีใครปลูก เต่าร้างชนิดนี้เป็นปาล์มที่มีหน่อและขึ้นอยู่เป็นกอ กอจะสูงประมาณ 20-40 ฟุต ทางใบยาว 4-9 ฟุต เป็นปาล์มที่มีลักษณะใบแตกต่างกัน ปาล์มพวกอื่นๆ ที่มีใบย่อยแตกออกจากแขนงย่อยของทางใบ ลักษณะรูปขนนก ใบย่อยเล็กๆมีลักษณะรูปลิ้นหรือคล้ายครีบบปลา หรือหางปลา สีเขียวสดเป็นมัน ใต้ใบสีเขียวด้านๆ ช่อดอกจะออกที่ยอดแล้วก็ออกดอกต่ำลงมาถึงโคนต้นช่อ ดอกเป็นพวงยาวประมาณ 2-3 ฟุต ผลกลมเล็กๆ เรียงเป็นแถว ผลโตประมาณ 1/2 นิ้ว ผลอ่อนมีสีเขียว เมื่อผลแก่จะมีสีม่วงดำ ผิวของผลมีขนละเอียดเล็ก ถ้าถูกเนื้อคนเข้าจะคันมากเช่นเดียวกับต้นขี้ดหรือตำแยหรือหามุ่มๆ ดังนั้นถ้านำมาปลูกเป็นไม้ประดับในกระถางแล้วถ้าหากออกดอกก็ให้รีบตัดช่อดอกทิ้งเสีย จะได้หมดปัญหาที่อาจจะทำให้เราคันได้จากผลของเต่าร้าง

การปลูกและการดูแลรักษา

เต่าร้างเป็นปาล์มที่ทนทานต่อสภาพอากาศสามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินทุกชนิดสามารถปลูกเป็นไม้ประดับในร่มและกลางแจ้งได้ดี การปลูกนิยมปลูกเต่าร้างในกระถางเมื่อต้นยังเล็กอยู่ วัสดุปลูกควรเป็นวัสดุที่มีการระบายน้ำดี

การขยายพันธุ์

เต้าร้างขยายพันธุ์ได้ด้วยการเพาะเมล็ด ต้นอ่อนๆ ที่มีขนาดสูง 3-4 ฟุต กำลังเป็นขนาดที่ใช้ประดับในกระถางได้งดงาม แต่ในต่างประเทศนั้นนิยมเอาเต้าร้างปลูกในกระถางจนมีขนาดสูง 8 ฟุตเป็นกอแน่นในกระถางดูสวยงามดี

ลิบสองปันนา

ชื่อสามัญ (Common name)

Dwarf Date palm

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Phoenix roebelenii

วงศ์ (Family)

Palmae

ลักษณะทั่วไป

ลิบสองปันนาเป็นปาล์มในสกุลอินทผลัมที่มีขนาดต้นเล็กเท่าชนิดอื่นๆ ปาล์มลิบสองปันนายังมีชื่อพฤกษศาสตร์เรียกอย่างอื่นได้อีกคือ P. loureirii และ P. humilis var. loureirii

ลิบสองปันนามีถิ่นกำเนิดในแถบอินโดจีนและทางภาคเหนือของประเทศไทย จึงเชื่อว่าต้นปาล์มลิบสองปันนาต้นเดิมที่เป็นปาล์มนั้น เป็นต้นอินทผลัมที่ไม่มีหน่อเป็นต้นเดี่ยวลูกผสม ลิบสองปันนาที่ปลูกและรู้จักกันอยู่ทุกวันนี้ ปาล์มลิบสองปันนาเป็นปาล์มลำต้นเดี่ยวไม่มีหน่อต้นสูงประมาณ 6 ฟุต ลำต้นส่วนยอดๆ จะมีกาบใบติดคลุมลำต้นอยู่ ลักษณะใบเป็นรูปใบขนนกทางใบยาว 12-18 นิ้ว ทางใบโค้งลง ใบย่อยยาว 5-8 นิ้ว ตอนโคนทางใบกลายเป็นหนามแหลม

หมากแดง (*Cyrtostachys lakka*)

หมากเหลืองเป็นได้ทั้งไม้ประดับและไม้ตัดใบ

จิ้ง (*Rhipis excelsa*)

เต่าร้าง (*Caryota mitis*)

ลิบสองป็นนา (*Phoenix roebelenii*)

สีเขียวอ่อน ใบสีเขียวแก่เป็นมัน ใต้ใบสีเขียวอ่อนปนเทาคล้ายๆ มีผงแป้งคลุมอยู่ ลักษณะดอกเป็นดอกไม่สมบูรณ์เพศ โดยแยกกันอยู่คนละต้น ต้นตัวเมีย จะมีช่อดอกออกมาระหว่างโคนทางใบ ช่อดอกยาวประมาณ 12 นิ้ว ถึง 15 นิ้ว ปลายช่อดอกแตกแขนงออกคล้ายไม้กวาดผลกลมรีเล็กๆ ขนาดเมล็ดถั่วแดง ผลอ่อนสีเขียว และผลแก่สุกสีม่วงดำ เมล็ดกลมรี มีร่องตรงกลางเมล็ด ความยาวของเมล็ดด้านหน้าคล้ายๆ ลักษณะเมล็ดกาแฟ ส่วนต้นตัวผู้จะออกดอกลักษณะคล้ายๆ กัน แต่ช่อดอกสั้นกว่าดอกตัวเมีย ดอกตัวผู้ออกดอกเป็นดอกเล็กๆ สีเหลืองอ่อน แล้วก็เริ่มร่วงหล่นลงไปหมด

การปลูกและการดูแลรักษา

ในการปลูกปาล์มลิบสองป็นนาในเมืองไทยนั้น เถ้าที่สังเกตเห็นปรากฏว่าปาล์มลิบสองป็นนาชอบแสงแดดตลอดวัน และเจริญเติบโตได้งดงามดีมากถ้าปลูกลงดินกลางแจ้ง หรือปลูกในกระถางขนาดใหญ่ตั้งตากแดดกลางแจ้ง ลิบสองป็นนาชอบดินร่วนระบายน้ำได้ดี ไม่ชอบดินที่มีน้ำขังแฉะ ศัตรูของลิบสองป็นนาเถ้าที่พบก็มีพวก เพลี้ยแป้ง ตั๊กแตนกัดกินใบ หนอนม้วนใบ ซึ่งศัตรูเหล่านี้กำจัดได้ง่ายๆ โดยใช้ยาฆ่าแมลงศัตรูพืชธรรมชาติ และอีกประการหนึ่งก็คือปาล์มลิบสองป็นนาค่อนข้างจะโตช้า ความสวยงามของปาล์มลิบสองป็นนานั้นมีอยู่ 2 ระยะคือตอนที่มีทางใบคลุมลำต้นปกขอบกระถาง ซึ่งเป็นช่วงที่มีขนาดเล็ก ต้นยังไม่สูงเกิน 1-2 ฟุต ส่วนอีกระยะหนึ่งซึ่งงดงามก็คือ ตอน

ที่มีลำต้นสูงชะลูดขึ้นไป 3-5 ฟุต มีใบอยู่ที่ยอดลำต้นและเห็นลำต้นชัดเจนคล้ายกับมะพร้าว หรือ ต้นปาล์มขนาดใหญ่ หรืออินทผาลัม หรือย้อยส่วนให้เล็กลง วิธีหนึ่งที่จะเร่งให้ปาล์มสิบสองปันนา มีลำต้นสูงขึ้นเร็วๆ นั้น ก็คือใช้วิธีตัดทางใบตอนล่างๆ ออกเสมอ ให้มีทางใบเหลืออยู่ที่ยอดไม่เกิน 9 ทางใบ หรือน้อยกว่านั้น ถ้าหากปล่อยทางใบตอนล่างๆ ให้ติดอยู่กับลำต้นนานๆ จะทำให้ต้นโตหรือ สูงขึ้นช้ามาก ในต่างประเทศนั้นใช้วิธีเร่งปาล์มพวกอินทผาลัมเกือบทุกชนิดให้สูงขึ้นเร็วๆ โดยวิธีตัดทาง ใบล่างออกอยู่เสมอๆ ปาล์มสิบสองปันนาจึงเป็นปาล์มที่ใช้เป็นไม้ประดับได้ดีมาก เป็นไม้ประดับที่ ตลาดต้องการมากชนิดหนึ่ง หรือจะถือว่าเป็นปาล์มประดับทางการค้าก็ได้

การขยายพันธุ์

การขยายพันธุ์สิบสองปันนาต้นนี้ ใช้เมล็ดเพาะประมาณ 40-50 วัน ก็จะออกเป็นต้น อ่อน ส่วนสิบสองปันนาต้นเดิม ที่มีหน่อหน่ออาจใช้วิธีแยกหน่อปลุกด้วยก็ได้ ปาล์มสิบสองปันนาเป็นไม้ประดับที่งดงามชนิดหนึ่งที่ใช้ปลูกเป็นไม้ประดับได้ดีทั้งปลูกประดับในกระถางหรือในภาชนะและปลูก เป็นไม้ประดับ และปลูกจัดสวนลงดินกลางแจ้ง ในประเทศญี่ปุ่นนั้นนิยมใช้สิบสองปันนาปลูกในกระถาง ให้ต้นสูงๆ ขนาดสูง 4-6 ฟุต ตั้งประดับในอาคารเป็นไม้ประดับภายใน ปาล์มสิบสองปันนาชอบ แสงแดดโดยตรง ถ้าอยู่ในร่มนานๆ จะไม่แข็งแรงและอ่อนแอ และนอกจากนี้ในประเทศญี่ปุ่นยังมีคน บางคนใช้ปาล์มสิบสองปันนาปลูกเป็นไม้กระถางประดับ

ตลาดในประเทศ

หมากเหลือง เป็นไม้ประดับที่นิยมใช้เป็นไม้ประดับภายในและนอกอาคาร ลักษณะการ ใช้ภายในอาคารจะเป็นไม้กระถางขนาด 12 นิ้ว สำหรับการใช้ภายนอกอาคารจะเป็นลักษณะไม้ลงดิน เป็นพุ่มกอขนาดใหญ่ แหล่งผลิต อยู่แถบบางกรวย บางใหญ่ จ.นนทบุรี และแถบบางบำหรุ ตลิ่งชัน กรุงเทพฯ เป็นไม้ประดับที่มีราคาดี ความต้องการซื้อขายสูง

หมากแดง เป็นไม้ประดับที่มีความสวยงาม ถึงแม้จะมีราคาแพง แต่ก็ยังเป็นที่ต้องการ ของตลาดอยู่ หมากแดงขนาดมีการซื้อขายกัน ส่วนมากจะเป็นไม้กระถางที่ปลูกลงในกระถางมังกร แหล่งซื้อขายและแหล่งผลิตอยู่แถบบางบำหรุ กรุงเทพฯ และพระประแดง จ.สมุทรปราการ

นอกจากนี้ไม้ประดับพวกจิ้ง เต่าร้าง และสิบสองปันนา ยังเป็นไม้ที่นิยมใช้เป็นไม้ประดับภายในและนอกอาคาร

ตลาดต่างประเทศ

ไม้ประดับตระกูลปาล์ม ที่ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ ส่วนมากจะส่งอยู่ในรูปเมล็ดพันธุ์ เมล็ดพันธุ์ที่นิยมส่งได้แก่ หมากแดง หมากเหลือง นอกจากนี้ยังส่งในรูปของต้นกล้า และต้นไม้อายุ ใหญ่ ตลาดที่สำคัญได้แก่ อเมริกา เนเธอร์แลนด์ ฯลฯ

โกสน

ชื่อสามัญ (Common name)

Croton

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Codiaeum variegatum.

วงศ์ (Family)

Euphorbiaceae

ลักษณะทั่วไป

โกสนเป็นไม้ประดับที่มีความงามไม่ว่าจะเป็นด้านรูปทรงของพุ่มต้น และสีสันทองใบ ทรงพุ่มของแต่ละพันธุ์จะผิดแผกกันไปตามพันธุ์ อาจมีทั้งทรงช่อดู ทรงพุ่มเตี้ย ทรงพุ่มโปร่ง รูปใบมีลักษณะแตกต่างกัน เช่น ใบกลม ใบขนุน ใบกว้าง ใบแคบยาว ใบแคบสั้น ใบเป็นฝอย ใบเกลียว ใบตรี ใบน้ำเต้า ฯลฯ สีใบโกสนมีทั้ง เขียว แดง เหลือง ขาว ดำ ซึ่งอาจจะอยู่ในใบเดียวกัน ต้นเดียวกัน หรือต่างใบ ต่างต้นกัน

การปลูกและการดูแลรักษา

โกสนส่วนมากเป็นไม้ที่เลี้ยงง่าย ไม่ค่อยเลือกดิน เป็นไม้กลางแจ้ง ดินที่ใช้ปลูกโกสนกันทั่วไป มักใช้ดินขุยไผ่ ผสมใบหญ้าแห้งเผา หรือใช้ดินท้องร่องสวนที่มีใบทองหลาง ใบก้ามปู หญ้าไทร กาบมะพร้าวสับผสม ถ้าให้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยเทศบาลด้วยจะทำให้โกสนเจริญงามดี สิ่งที่สำคัญที่สุดคือควรให้มีการระบายน้ำที่ดี ไม่ควรให้ดินเปียกแฉะเกินไป

การขยายพันธุ์

โดยวิธีการตอน และการปักชำ หากจะขยายพันธุ์โกสนจำนวนมากมักใช้วิธีปักชำแต่วิธีนี้ใบมักร่วง นอกจากจะใช้วิธีปักชำโดยพ่นหมอกหรือเข้าถุงพลาสติก หุ้มให้มืด

พันธุ์ไม้ที่นิยมปลูกเป็นการค้า

1. *Codiaeum variegatum* 'Norma'

ลักษณะทั่วไป

เป็นไม้ที่มีลำต้นแข็งแรง แตกกิ่งก้านสาขาพุ่มตัว จัดเรียงใบเป็นกระจุกแน่นหนา คล้ายช่อกุหลาบที่สวยงาม ขนาดใบกว้างประมาณ 3.5 นิ้ว แต่ละใบมีก้านใบที่สั้น จัดเรียงตัวอัดแน่นบนกิ่งใบ สีสันทะละใบ เมื่อแตกผลิสีเขียวอ่อนแกมเหลือง แผ่นใบเป็นลอนคลื่น เมื่อใบมีอายุมากขึ้น สีของใบบางส่วนจะมีสีเข้มคล้ำ คล้ายสีเปลือกมังคุด ส่วนเส้นกลางใบและใบนั้นจะมีผสมผสาน คือ แดงชมพู นับว่าเป็นไม้ที่มีลักษณะพิเศษที่เด่นกว่าโกสนทั่วไป จากสีที่สวยงามของใบนำมาประกอบการจัดดอกไม้ประดับได้อย่างดี

การปลูกและการดูแลรักษา

ปลูกเลี้ยงและดูแลรักษาง่าย ชอบแสงสว่าง ส่วนดินปลูกควรมีส่วนผสมอินทรีย์วัตถุปริมาณมาก ต้องการน้ำปานกลาง

การขยายพันธุ์

โดยวิธีการตอน และวิธีปักชำ

ตลาดในประเทศ

โกสนนอกจากจะเป็นไม้ที่ใช้ประดับนอกอาคารแล้วยังใช้ประดับภายในอาคารได้อีกด้วย การผลิตส่วนมากเกษตรกรจะผลิตในรูปกิ่งตอนซึ่งมีหลายหลากพันธุ์ จำหน่ายราคากิ่งละ 2 บาท นอกจากนี้ยังสามารถนำกิ่งตอนไปผลิตเป็นไม้กระถางหรือปลูกลงดิน ส่วนมากการซื้อขายโกสนจะเป็นไม้กระถาง มีขนาดตั้งแต่ 8, 10, 12 นิ้ว และปลูกในกระถางมังกร แหล่งผลิตและตลาดจะอยู่แถว

บางกรวย บางใหญ่ จ.นนทบุรี เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ และแถบคลอง 15 ปทุมธานี สภาพการซื้อขายภายในประเทศยังคงล่องตัวพอสมควร

ตลาดต่างประเทศ

โกสณพันธุ์ที่นิยมส่งไปขายต่างประเทศ ได้แก่ *Codiaeum variegatum* 'Norma' และ *C. variegatum* 'Excellent' ประเทศที่รับซื้อส่วนใหญ่ ได้แก่ ประเทศบรูไน ไต้หวัน ฮองกง ลักษณะการส่งจะทำให้รูปกิ่งชำ กิ่งตอน ความยาว 10-25 เซนติเมตร

ชนิดของไม้ตัดใบที่เหมาะสมสำหรับการผลิตเพื่อการค้า

ไม้ตัดใบ

ไม้ตัดใบเป็นลักษณะของการใช้ประโยชน์จากส่วนประกอบของใบพืชไม่ว่าจะเป็นกิ่ง ก้าน ใบ หรือส่วนอื่นที่นำมาใช้ประโยชน์ร่วมกับไม้ดอกชนิดอื่น เพื่อใช้ในการจัดสถานที่จัดแจกัน หรือ พวงหรีด ใบไม้ที่นำมาเสริมหรือตกแต่งนั้นก็มีส่วนเพื่อให้สิ่งของที่เรากำลังดูสวยงามยิ่งขึ้น จะเห็นว่าในปัจจุบันได้มีการขยายการปลูกไม้ประดับเพื่อตัดใบจำหน่าย มีแนวโน้มสูงขึ้น นอกจากจะใช้ภายในประเทศแล้ว ยังมีการส่งไม้ตัดใบต่างๆ เข้าไปจำหน่ายต่างประเทศกันมากขึ้น สำหรับไม้ตัดใบที่นิยมใช้กันในแต่ละประเทศมีมูลค่าซื้อขายในปี พ.ศ. 2528 มีปริมาณถึง 3,900 ล้านบาท ชนิดไม้ตัดใบที่ขายกันมากเช่น เฟิร์นใบหนัง (Leatherleaf fern) โปรงฟ้า ใบหมากผู้หมากเมีย ใบเฟิร์นต้น (Tree fern) ใบไผ่ฟิลิปปินส์ ฯลฯ สำหรับในประเทศไทยนั้นสามารถปลูกไม้ตัดใบเหล่านี้ได้ทุกภาค นอกจากใบเฟิร์นต้นเท่านั้นที่ยังไม่มีการปลูกเป็นการค้าในประเทศไทย

ตารางที่ 4 แสดงมูลค่าของประเทศผู้นำเข้าไม้ตัดใบ ปี 2528

อันดับที่	ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
1	เยอรมันตะวันตก	1,335	34.3
2	สหรัฐอเมริกา	535	21.4
3	เนเธอร์แลนด์	355	14.2
4	สวีเดน	195.75	5.0
5	ออสเตรเลีย	158.25	4.1
6	อังกฤษ	145.25	3.7
7	แคนาดา	142	3.6
8	สวีเดน	120.75	3.1
9	ฝรั่งเศส	70	1.8
10	อิตาลี	68.75	1.8
11	ประเทศอื่นๆ	272.25	7.0

ที่มา : UNSO/ITC Comtrade Data Base System 1985

การเก็บปริกเพื่อจำหน่าย

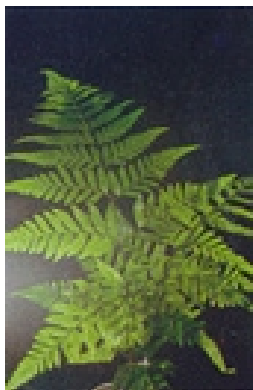
สภาพแปลงปลูกโปรงฟ้า

สภาพแปลงปลูกปริก

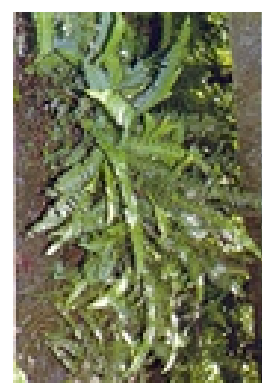
การแบ่งเกรดของใบโปรงฟ้า

เฟิร์นนาคราช
(*Davallia solida*)

เฟิร์นใบมะขาม
(*Nephrolepis exaltata*)

เฟิร์นใบมะขาม
ปลูกได้โตะกล้วยไม้

สภาพแปลงปลูกหมากผู้ หมากเมีย เพื่อตัดใบขาย

ตารางที่ 5 แสดงมูลค่าของประเทศผู้ส่งออกไม้ตัดใบ ปี 2528

อันดับที่	ประเทศ	มูลค่า (ล้านบาท)	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
1	อิตาลี	651.0	20.0
2	สหรัฐอเมริกา	489.5	15.0
6	แคนาดา	466.0	14.3
4	เดนมาร์ก	417.75	12.8
5	คอสตาริก้า	183.25	5.6
6	กัวเตมาลา	117.5	3.6
7	เนเธอร์แลนด์	115.25	3.5
8	เยอรมันตะวันตก	101.75	3.1
9	เม็กซิโก	78.25	2.4
10	ไต้หวัน	66.75	2.0
11	ประเทศอื่น ๆ	570.5	17.7

ที่มา : UNSO/ITC Comtrade Data Base System 1985

สำหรับการส่งออกไม้ตัดใบของไทย นอกจากจะส่งในลักษณะของไม้ตัดใบแล้วยังมีในลักษณะจัดรวมกับดอกไม้ (Bouquet) ลักษณะการผลิตไม้ตัดใบนั้นยังมีการทำเป็นอาชีพน้อยมากเมื่อเทียบกับไม้ดอกและไม้ประดับ

ไม้ตัดใบที่น่าสนใจและเหมาะสมที่จะปลูกเป็นการค้าได้ดีและเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ เช่น เฟิร์นใบมะขาม เฟิร์นนาคราช ปริก โกสน โปร่งฟ้า ใบหมากผู้หมากเมีย ใบดิฟเฟนบาเกีย ใบเตย เป็นต้น

๒ โปร่งฟ้า

ชื่อสามัญ (Common name)

Feather fern

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Asparagus plumosus

วงศ์ (Family)

Liliaceae

ลักษณะทั่วไป

โปร่งฟ้าอยู่ในวงศ์เดียวกับหน่อไม้ฝรั่ง ลำต้นเป็นกิ่งเรียวยาวสีเขียว มีหนามโค้งงอใบแผ่เป็นแผง เป็นพืชที่มีอายุยืน เมื่อต้นโทรมจึงต้องขุดทิ้งแล้วปลูกใหม่ ปัจจุบันมีการปลูกกันมาก แถบเขตรอบนอกของกรุงเทพฯ และนนทบุรี

1. สภาพดินฟ้าอากาศ

โปร่งฟ้าสามารถปลูกได้ดีในดินที่มีการระบายน้ำและถ่ายเทอากาศดี ชอบดินร่วนปนทรายหรือดินที่มีใบไม้ผุ และมีความชื้นสูง สามารถขึ้นได้ทั้งกลางแจ้งและในร่ม แต่ชอบที่รำไรมากกว่า จึงนิยมปลูกแซมกับหมากหรือปลูกสลับกับร่องพลู

2. การขยายพันธุ์

โปร่งฟ้าสามารถขยายพันธุ์โดยวิธีการใหญ่ 2 วิธีคือ การใช้เมล็ดและการแบ่งส่วนของไรโซม (Rhizome) ที่อยู่ใต้ดิน แต่อาจขยายพันธุ์ได้โดยการตัดชำ (cutting) ด้วย

2.1 การขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด

เมล็ดโปร่งฟ้ามีลักษณะกลม ขนาดเล็กกว่าหัวไม้ขีด ขณะอ่อนมีสีเขียวแล้วค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีดำขณะแก่ มักติดเมล็ดเดือนมีนาคม

การเพาะเมล็ดโปร่งฟ้าที่ทำกันอยู่ทั่วไปนั้น จะเพาะในภาชนะพวกกระบะไม้ กาละมัง กระถาง หรือภาชนะต่างๆ ที่มีรูระบายน้ำ ส่วนวัสดุที่ใช้เพาะนั้นควรโปร่งและอุ้มน้ำได้ดีพอควร นอกจากนี้ต้องปราศจากโรคแมลง ธาตุที่เป็นพิษ หรือความเป็นกรดต่างที่จะทำให้ต้นกล้าโปร่งฟ้าได้รับอันตราย ควรใช้ดินร่วน ดินผสมหรือขุยมะพร้าวเป็นวัสดุปลูก

วิธีการเพาะเมล็ด

1. บรรจุวัสดุปลูกลงในกระบะเพาะให้เต็มกระบะ ปรับหน้าวัสดุปลูกให้เรียบโดยให้ระดับวัสดุปลูกต่ำกว่าขอบกระบะเล็กน้อย โดยทั่วไปความหนาของวัสดุปลูกควรหนาน้อย 3 นิ้ว
2. จากนั้นใช้ไม้หรือไม้บรรทัดทำร่องตื้นๆ ลึกกว่าขนาดเมล็ดเล็กน้อย แล้วหว่านเมล็ดลงไป โดยทำได้ 2 แบบคือ แบบหว่านเป็นแถวเป็นแนวและแบบหว่านทั่วไปทั้งกระบะ ซึ่งการหว่านเป็นแถวเป็นแนวจะเหมาะกว่า เพราะเป็นระเบียบและสะดวกในการย้ายปลูกลงถุงพลาสติกโดยมักหว่านตามยาวของกระบะ

3. กลบด้วยวัสดุที่ใช้เพาะเมล็ดนั้นเพียงบางๆ กดวัสดุปลูกให้กระชับเมล็ด แล้วจึงรดน้ำให้โชก

จากนั้นประมาณ 3-4 สัปดาห์เมล็ดจะงอกเป็นต้นเล็กๆ สูงประมาณ 2 นิ้ว แล้วจึงย้ายปลูกลงในถุงพลาสติกอีกครั้งหนึ่ง โดยใช้วัสดุปลูกแบบเดิมจนต้นมีขนาดสูงประมาณ 1 ฟุต จึงย้ายปลูกในแปลงใหญ่ ซึ่งต้นกล้าในระยะตั้งแต่เริ่มเพาะจนถึงระยะนี้ ควรทำร่มให้ต้นกล้า โดยวางภาชนะเพาะใต้ต้นไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงา หรือใต้ร้านที่มีใบไม้หรือทางมะพร้าวคลุมและควรรดน้ำเป็นประจำ วันละ 2 ครั้งในตอนเช้าและตอนเย็น

2.2 การขยายพันธุ์โดยแบ่งส่วนของ Rhizome

วิธีนี้จะมักใช้กับต้นที่มีอายุหลาย ๆ ปี โดยใช้มีดผ่าแบ่งกอออกเป็นส่วนๆ แล้วนำไปปลูก

3. การเตรียมแปลงปลูก

เนื่องจากโปรงฟ้าเป็นพืชที่เจริญเติบโตอยู่ในแปลงปลูกนานโดยเฉลี่ยประมาณ 6-7 ปี ดินในแปลงปลูกจึงต้องมีความอุดมสมบูรณ์พอควรและต้องถางหญ้า กำจัดวัชพืชและเก็บเศษพืชออกให้หมด โดยเฉพาะหญ้าที่มีอายุยืน เช่น แห้วหมู หญ้าขน เพื่อไม่ให้เป็นที่สะสมโรคและแมลง ถ้าเป็นดินเหนียวต้องขุดดินตากไว้ประมาณ 1-2 เดือน เมื่อดินแห้งแล้วจึงทำการย่อย พร้อมใส่ปุ๋ยคอก เช่น ชีวู ซึ่งมากหรือน้อยจะขึ้นกับความอุดมสมบูรณ์ของดิน และอาจใส่ปูนขาวเล็กน้อย ถ้าดินเป็นกรดมากไป การปลูกมักจะปลูกแบบยกร่อง โดยมีความกว้างประมาณ 3 เมตร ส่วนความยาวแล้วแต่ขนาดพื้นที่

การย้ายปลูก

ควรย้ายปลูกในขณะแดดยังไม่ร้อน (ประมาณ 4-6 โมงเย็น) โดยขุดหลุมลึกประมาณ 20 เซนติเมตร รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก เลือกต้นกล้าที่แข็งแรง สมบูรณ์ ลำต้นใหญ่ รากมาก และควรเลือกกล้าที่มีขนาดเดียวกันลงปลูกในแปลงเดียวกัน เพื่อให้ต้นโตอย่างสม่ำเสมอสะดวกต่อการดูแลรักษา โดยปลูกระยะห่างระหว่างแถวประมาณ 80 ซม. ระยะห่างระหว่างต้น 50-60 ซม. จากนั้นกลบดินให้แน่น รดน้ำให้ชุ่มโดยช่วง 2 สัปดาห์แรกหลังปลูกควรรดน้ำบ่อยๆ วันละ 2 ครั้ง ในช่วงเช้าและช่วงเย็น

4. การดูแลรักษาหลังปลูก

4.1 การทำค้าง

เนื่องจากโปรงฟ้าเป็นไม้เลื้อย จึงจำเป็นต้องทำค้างให้ต้นไถ่เลื้อยพันและสะดวกในการเก็บผลผลิต จึงมักทำค้างเมื่อโปรงฟ้ามีอายุประมาณ 2 เดือน ซึ่งนิยมทำได้ 2 ลักษณะคือ

4.1.1 ใช้ลำไม้ไผ่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1-1 1/2 นิ้ว ปักข้างต้นลึกพอประมาณไม่ให้ลำไม้ไผ่โค่น โดยปักห่างออกมาประมาณ 6-10 นิ้ว แล้วใช้ลวดหรือเชือกผูกกันลั่น

4.1.2 ใช้เสาซีเมนต์หรือเสาไม้ ทำค้างโดยปักหัวแปลงตามความกว้างของแปลง แล้วปักเสาต่อไปเป็นคู่ขนานให้ห่างกันประมาณ 5-6 เมตร ตามความยาวของแปลง ใช้ไม้ยึดระหว่างเสาทั้ง 2 ต้นด้านหัวเสา แล้วใช้ลวดเส้นใหญ่หรือสายโทรศัพท์เก่าพาดซึ่งตามแนวยาวของแปลง โดยใช้ประมาณ 4-6 เส้น วิธีที่ 2

นี้ค่อนข้างทนทานกว่าวิธีแรก และเก็บผลผลิตได้ง่ายกว่าวิธีแรก แต่มีราคาแพงกว่า

4.2 การกำจัดวัชพืช

การกำจัดพืชในช่วงที่โปรงฟ้าเริ่มตั้งตัวได้เป็นสิ่งจำเป็นมากและวิธีการที่ดีที่สุดคือการใช้มือถอน เพราะโปรงฟ้าเป็นพืชที่ต้องใช้ใบในการตกแต่ง ถ้าใช้สารกำจัดวัชพืชอื่นๆ จึงอาจเป็นอันตรายต่อใบโปรงฟ้าได้

4.3 การใส่ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ยสูตร 20:20:20 เดือนละครั้ง โดยพรวนดินแล้วกลบ ในการปลูกแบบยกร่อง มีร่องน้ำควรลอกเลนปีละ 1 ครั้ง โดยหว่านปุ๋ยและเอาเลนกลบตาม ซึ่งการลอกเลนกลบนั้น นอกจากจะช่วยเพิ่มธาตุอาหารแก่โปรงฟ้าและรักษาความชื้นของดินแล้วยังช่วยให้ท้องร่องไม่ตื้นเขิน และมีน้ำเพียงพอในการเจริญเติบโตของโปรงฟ้าด้วย

4.4 การป้องกันโรคและแมลง

ถ้าพบโรคและแมลงไม่มาก ควรกำจัดด้วยวิธีง่ายๆ คือ ถอนต้นหรือเด็ดใบที่มีโรคและแมลงทำลายไปเผาไฟ แต่ถ้าพบโรคและแมลงระบาดมาก ก็อาจใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืชช่วย

โรคที่พบได้แก่ โรคเน่าโคน

การป้องกันโดยใช้ยากำจัดเชื้อรา เช่นเบนเลท

แมลงที่พบได้แก่ เพลี้ยแป้ง เพลี้ยไฟ ไรแดง แมลงหวี่ขาว หนอนผีเสื้อต่างๆ ควรป้องกันกำจัดโดยใช้ยาเคมี เช่น เคลเทน ๖80 เป็นต้น

5. การเก็บเกี่ยวผลผลิต

เมื่อปลูกโปรงฟ้าลงแปลงไปแล้ว หลังจากนั้นประมาณ 1 ปี ก็สามารถเริ่มเก็บผลผลิตได้โดยผลผลิตจะมีคุณภาพดีที่สุดและมีปริมาณสูง ในช่วงปีที่ 3-4 แล้วจะค่อยๆ ลดปริมาณลงในช่วงปีที่ 6-7 (จึงต้องผ่าแบ่งต้นเพื่อปลูกใหม่ต่อไป) การเก็บจะเลือกเก็บใบแก่ มีสีเขียวเข้มซึ่งชาวบ้านเรียกว่าใบดำ ซึ่งมักจะเก็บสัปดาห์ละ 2 ครั้ง โดยใช้กรรไกรหรือมีดตัดที่โคนก้านใบที่ชิดกับส่วนของลำต้น จากนั้นจึงนำเข้าร่ม แล้วคัดขนาดและมัดเป็นกำๆ ละ 50-100 ใบ และส่งขายตามตลาดต่อไป

6. ตลาด

โปรงฟ้ามีความต้องการของตลาดทั้งในและนอกประเทศ ตลาดภายในได้แก่ปากคลองตลาด ซึ่งเป็นแหล่งรับซื้อที่ใหญ่ที่สุด

ราคาจำหน่ายในปัจจุบัน

ขนาดใหญ่	80	บาท/100 ใบ
ขนาดกลาง	60	บาท/100 ใบ
ขนาดเล็ก	5-6	บาท/ 100 ใบ

๑ ปริก

ชื่อสามัญ (Common name)

Sprengeri

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Asparagus sprengeri

วงศ์ (Family)

Liliaceae

ลักษณะทั่วไป

ปริกอยู่ในวงศ์เดียวกับกับโปรงฟ้า มีอายุหลายปี ลำต้นส่วนมากเป็นหน่อยาวๆ แล้วแตกออกเป็นกิ่งก้านใบ รูปใบเรียวยาวสีเขียวแก่ กอหนึ่งมีหลายหน่อ ออกเป็นกิ่งยาวห้อยหรือโน้มลง ดอกมีขนาดเล็กสีขาว มีผลสีเขียวอ่อนขนาดโตกว่าเมล็ดปริกไทยเล็กน้อย พอแก่เปลี่ยนเป็นสีแดง

1. สภาพดินฟ้าอากาศ

ชอบแสงแดดจัด การระบายน้ำดี สามารถปลูกได้ในดินร่วนเหนียวถึงดินร่วนปนทราย ดินนี้พื้นที่ปลูกควรเป็นที่โล่งแจ้ง ได้รับแสงแดดตลอดวัน ในประเทศไทยสามารถปลูกปริกได้ในทุกภาค โดยเฉพาะในเขตรอบนอกของกรุงเทพมหานคร เช่น เขตภาษีเจริญ นิยมปลูกปริกกันมาก

2. การขยายพันธุ์

ปริกเป็นไม้หัว ดังนั้นนิยมขยายพันธุ์โดยการผ่าแบ่งหัวเป็น 4 ส่วนแล้วนำไปขยายพันธุ์ โดยสามารถนำหัวที่แบ่งไปปลูกในแปลงได้ทันที

3. การเตรียมแปลงปลูกและการปลูก

การปลูกปริก นิยมปลูกแบบยกร่อง โดยขุดดินตากไว้ประมาณ 1 เดือนก่อนแล้วยกแปลงขึ้น โดยมักทำแปลงมีขนาดกว้าง (2-3 ม.) โดยมีร่องน้ำขนาด (35-40 ซม.) สลับกับแปลง ส่วนความยาวไม่กำหนด โดยระยะปลูกประมาณ 25x25 ซม. หลุมลึกประมาณ 20 ซม. รองก้นหลุมด้วยปุ๋ยคอก เช่น ขี้วัว นำหัวพันธุ์ปริกวางในหลุมแล้วใช้ดินกลบ (และอาจใช้ฟางหรือกาบมะพร้าวคลุมดินอีกทีเพื่อกันดินทะเลทราย และรักษาความชื้น) จากนั้นรดน้ำให้ชุ่ม ควรปลูกในฤดูฝนเพราะจะได้ไม่ต้องรดน้ำบ่อยๆ

4. การดูแลรักษา

4.1 การให้น้ำ เมื่อปลูกไปช่วงแรกควรให้น้ำทุกวันๆ ละ 1 ครั้ง แต่เมื่อต้นโตแล้วอาจให้น้ำ 2-3 วันครั้ง หรือน้อยกว่า ตามความเหมาะสมและในหน้าแล้งอาจลอกเลนจากท้องร่องขึ้นมากลบราก จะช่วยให้อยู่ได้อีกหลายปี

4.2 การให้ปุ๋ย เมื่อปลูกไปแล้วประมาณ 45 วัน ปริกจะแทงหน่อขึ้นมา ควรให้ปุ๋ยยูเรียผสมน้ำรด และเมื่อมีการเก็บเกี่ยวไปก็ควรให้ปุ๋ยสูตร 16:16:16 หรือปุ๋ยสูตร 20:20:20 และยูเรีย 1-2 สัปดาห์/ครั้ง

4.3 การกำจัดวัชพืช ควรใช้แรงงานคนถาก โดยเฉพาะช่วงแรกที่ปลูก

4.4 การป้องกันกำจัดโรคและแมลง

1. เพลี้ยไฟ มักระบาดในช่วงฤดูหนาวต่อกับฤดูร้อน ทำให้ใบมีสีซีด ควรป้องกันโดยใช้สารเคมี เช่น ไดคูไว

2. เพลี้ยแป้ง มักทำลายบริเวณโคนต้น ป้องกันและกำจัดโดยใช้ยาฆ่าแมลง เช่น ไดเมทไฮเอธ

5. การเก็บเกี่ยว

ใช้ถุงมือผ้าหนาๆ จับบริเวณโคนก้านของปริกที่มีสีเข้มยาวประมาณ 35-40 ซม. แล้วกระตุกขึ้น ซึ่งชาวบ้านนิยมเรียกว่าการถอน ซึ่งการถอนนี้เป็นการตัดแต่งต้นภายในตัวทำให้มีการแตกใบใหม่ขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งจะถอนส่งตลาดสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แล้วนำปริกที่ถอนได้มาผ่าๆ ละ 10 ยอด ห่อใบตองและแช่โคนก้านในน้ำรอจำหน่ายต่อไป

6. การตลาด

ปริกจะมีราคาดีในช่วงหน้าหนาว และราคาถูกในช่วงหน้าฝน เพราะช่วงฤดูฝนผลผลิตมีมาก ขายทั่วไปคิดเป็นร้อยเป็นพัน โดยราคาร้อยละ 10-16 บาท พันละ 80-100 บาท นิยมนำไปใช้ในการปักแจกันร่วมกับดอกไม้อื่นๆ เพื่อบูชาพระ และมีการนำไปพ่นสี เพื่อทำพวงหรีดศพด้วย

🌿 เฟิร์นนาคราช

ชื่อสามัญ (Common name)

Davallia

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Davallia Solida

วงศ์ (Family)

Davalliaceae

ลักษณะทั่วไป

เฟิร์นนาคราช ลักษณะโดยทั่วไปจะเป็นเหง้าสีน้ำตาล ไม่มีขนแต่มีเกล็ด ใบหยาบค่อนข้างหนา สีเขียวอ่อนและเป็นมันใช้ตัดปักแจกันได้ ทนทานประมาณหนึ่งสัปดาห์ ปัจจุบันได้มีผู้ปลูกเลี้ยงเพื่อใช้เป็นไม้ตัดใบขายร่วมกับดอกกล้วยไม้เพื่อส่งต่างประเทศ

1. สภาพดินฟ้าอากาศ

เฟิร์นชนิดนี้เจริญงอกงามได้ดีในสภาพที่มีความชื้นสูง แสงแดดเหมาะสม ปลูกในวัสดุปลูกที่มีการระบายน้ำดี ส่วนมากจะปลูกบนกาบมะพร้าวที่สลายตัวแล้วผสมกับใบไม้ผุในประเทศไทย แหล่งที่ปลูกเฟิร์นนาคราชอยู่ที่ ดอยปุย ดอยขุนห้วยแห้ง และแถบ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ จ.เชียงราย และที่ อ.ทองผาภูมิ และรอบๆ กรุงเทพมหานคร

2. การขยายพันธุ์

นิยมขยายพันธุ์ด้วยเหง้าและวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ

3. การเตรียมแปลงปลูก

การปลูกเฟิร์นนาคราชเพื่อการค้าของบริษัทบางกอกฟลาวเออร์เซ็นเตอร์ ในพื้นที่ประมาณ 3 ไร่ ที่ อ.ทองผาภูมิ จ.กาญจนบุรี จะปลูกในสภาพโรงเรือนพรางแสงประมาณ 50% ด้วยตาข่ายพลาสติกสีดำ (Saran) วัสดุปลูกต้องระบายน้ำดี โดยใช้กาบมะพร้าวที่สลายตัวแล้วผสมกับใบไม้ผุทำเป็นแปลงปลูก ความสูงประมาณ 18 เซนติเมตร ความกว้างของแปลง 1 เมตร ระยะห่างระหว่างแปลง (ทางเดิน) 50 เซนติเมตร ริมแปลงจะทำร่องเพื่อให้ระบายน้ำ การปลูกจะใช้ต้นกล้าจากเหง้า, ปลายเหง้า ยาวประมาณ 6-10 นิ้ว ปลูกกระยะ 30x30 เซนติเมตร

4. การดูแลรักษา

4.1 การให้น้ำ

ในช่วงฤดูฝน ไม่จำเป็นต้องมีการให้น้ำ แต่พอถึงระยะฝนทิ้งช่วงก็จะให้น้ำโดยให้วันละ 2 ครั้ง เช้าเย็น

4.2 การให้ปุ๋ย

เฟิร์นนาคราชชนิดนี้ ปุ๋ยที่ให้ส่วนมากจะเป็นปุ๋ยคอกที่ได้จาก ชีว ขี้ไก่ ผสมกับใบไม้ผุ อัตราส่วน 1:4

4.3 การกำจัดโรคแมลง

ในช่วงฤดูฝนมีความชื้นต่ำ จะมีปัญหาโรคแมลง ศัตรูที่สำคัญได้แก่ หนอนผีเสื้อกลางคืนจะเข้าทำลายใบ การป้องกันโดยฉีดยาฆ่าแมลง การป้องกันหนอนผีเสื้อกลางคืนอีกวิธีหนึ่งคือ ด้านข้างโรงเรือนจะคลุมด้วยตาข่ายไนล่อนสีฟ้า และยังป้องกันแมลงอื่นๆได้อีกด้วย

5. การเก็บเกี่ยว

ต้นที่ขยายพันธุ์โดยเหง้าจะเริ่มเก็บเกี่ยวได้เมื่อมีอายุ 6 เดือน ส่วนถ้าขยายพันธุ์โดยเฉพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จะเก็บผลผลิตได้เมื่อมีอายุ 10 เดือน การเก็บผลผลิตจะเลือกใบที่แก่ไม่มีรอยตำหนิจากการกัดกินของแมลง

6. การตลาด

เฟิร์นนาคราชในประเทศไทยยังมีการผลิตไม่แพร่หลายนัก สำหรับตลาดในประเทศใช้เฟิร์นนาคราชร่วมกับการจัดดอกไม้ ดอกกล้วยไม้ ในงานพิธีต่างๆ แหล่งที่มีการซื้อขาย ได้แก่ ตลาดปากคลองตลาด กรุงเทพฯ จะขายเป็นกำๆละ 10 ใบ ราคา 15 บาท สำหรับต่างประเทศจะใช้เฟิร์นนาคราชในการจัดร่วมกับดอกกล้วยไม้เป็นลักษณะช่อดอกไม้ (Bouquet) อาจจะเป็นในรูปใบสดหรือพอกแห้งย้อมสี ลักษณะการส่งร่วมกับดอกกล้วยไม้ ตลาดยังมีความต้องการทั่วโลก ตลาดใดที่ยังมีการส่งกล้วยไม้ไปต่างประเทศ

เฟิร์นใบมะขาม

ชื่อสามัญ (Common name)

Tuber sword fern

ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)

Nephrolepis cordifolia

วงศ์ (Family)

Oleandraceae

ลักษณะทั่วไป

เฟิร์นใบมะขาม มีลักษณะใบแคบยาวคล้ายดาบ การเรียงตัวของใบย่อยเป็นแบบขนนก ใบย่อยแต่ละใบจะเชื่อมติดกับก้าน เรียงตัวกันมีระบบแตกไหลที่โคนกอ เฟิร์นใบมะขามชนิดนี้เหมาะสมอย่างยิ่งในการปลูกเป็นไม้ตัดใบ เพื่อขายร่วมกับดอกกล้วยไม้

1. สภาพดินฟ้าอากาศ

เฟิร์นชนิดนี้เจริญงอกงามได้ดีในสภาพที่มีความชื้นสูง ต้องการอากาศโปร่ง ถ่ายเทสะดวก ต้องการแสงแดดสูงกว่าเฟิร์นอื่นๆ ดินปลูกควรให้มีอินทรีย์วัตถุสูง ระบายน้ำดี ความชื้นอากาศ 50-60% นับว่าพอเหมาะ

2. การขยายพันธุ์

นิยมขยายพันธุ์โดยแยกไหล (Stolon) และเพาะสปอร์

3. การเตรียมแปลงปลูก

โดยปกติทั่วไป ในโรงเรือนที่ปลูกกล้วยไม้ สภาพใต้โรงเรือนจะเหมาะสมต่อการปลูกเฟิร์นใบมะขาม เนื่องจากมีความชื้นและแสงที่เหมาะสม และยังเป็นรายได้เสริมอีกทางหนึ่งด้วย แต่ถ้าจะทำการแปลงปลูกต่างหากก็ทำการแปลงปลูกเช่นเดียวกับแปลงปลูกเฟิร์นนาคราช

4. การดูแลรักษา

4.1 การให้น้ำและปุ๋ย

จะอาศัยน้ำและปุ๋ยจากการให้กล้วยไม้ นอกจากนี้ภายใต้สภาพโรงเรือนยังมีความชื้นและการสะสมของปุ๋ย จึงไม่จำเป็นต้องใส่ปุ๋ยเพิ่มเติม

4.2 การกำจัดโรคแมลง

ในช่วงฤดูฝนหรือฤดูที่มีความชื้นต่ำๆ จะมีปัญหาโรคจากเชื้อราทำให้ลำต้นเน่า ใบเหลืองและร่วง การป้องกันโดยฉีดยาป้องกันเชื้อรา เช่น เบนเลท

5. การเก็บเกี่ยว

การขยายพันธุ์โดยแยกไหลหรือแยกกอ จะให้ผลผลิตที่รวดเร็วมาก เพียงไม่กี่เดือนก็สามารถเก็บผลผลิตได้ การเก็บเกี่ยวทำได้โดยใช้มีดตัดก้านใบให้ชิดโคนแล้วคัดเลือกใบที่สะอาด ไม่มีตำหนิ มารวบรวมกัน ก่อละประมาณ 100 ใบ แล้วส่งตลาด

6. ตลาด

เฟิร์นใบมะขามจะใช้ประโยชน์ร่วมกับการจัดดอกไม้และดอกกล้วยไม้ส่งไปจำหน่ายต่างประเทศ คิดเป็นมูลค่าปีละหลายแสนบาท ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 4-5 สำหรับตลาดภายในประเทศจะใช้สำหรับจัดร่วมกับดอกไม้ ดอกกล้วยไม้ในพิธีต่างๆ แหล่งที่มีการซื้อขายได้แก่ ตลาดปากคลองตลาด ขายปลีกเป็นกำๆ ละ 20 ใบ ราคาประมาณ 2-3 บาท

การผลิตและการจำหน่ายไม้ประดับในประเทศ

แหล่งผลิตกิ่งปักชำ ไม้ประดับ บริเวณคลอง 15 จ.ปทุมธานี

◀ แปลงขยายพันธุ์โกสน
ในเขตตลิ่งชัน
กรุงเทพมหานคร

ตลาดไม้ดอกไม้ประดับ
ริมถนนสาย
บางบัวทอง-สุพรรณบุรี ▶

ตลาดประมูลไม้ประดับในต่างประเทศ

๑ หมากรเลื่อง

ชื่อสามัญ (Common name)	Madagascar palm, Yellow palm
ชื่อวิทยาศาสตร์ (Scientific name)	Chrysalidocarpus lutescens
วงศ์ (Family)	Palmae

ลักษณะทั่วไป

หมากรเลื่อง (Chrysalidocarpus lutescens Wendl.) หรือ Golden fruited palm / Madagascar palm / Yellow palm หมากรเลื่องเป็นไม้ยืนต้นตระกูลปาล์มเช่นเดียวกับมะพร้าว หมากรที่ใช้รับประทานกับปลู ฯลฯ แต่มีหน่อและขึ้นเป็นกอรวมกันหลายๆ ต้น ลำต้นสูงชะลูด เห็นข้อปล้องชัดเจน มีใบแบบขนนกอยู่ส่วนยอดของลำต้น ช่อดอกเป็นพวงซึ่งเรียกกันว่าทะลาย

1. สภาพดินฟ้าอากาศ

หมากรเลื่องชอบขึ้นในแถบอบอุ่นถึงร้อนชื้น พื้นที่ปลูกควรเป็นที่โล่งแจ้ง จึงสามารถปลูกได้ในที่ราบทั่วไป และที่ราบลุ่มที่มีการระบายน้ำดี สามารถทนต่อสภาพน้ำท่วมชั่วคราวได้แต่ไม่อาจทนต่อน้ำที่ท่วมและขังอยู่นานๆ ดินที่เหมาะสมควรเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวที่มีอินทรีย์วัตถุพอควร

ในประเทศไทยปลูกหมากรเลื่องเพื่อตัดใบจำหน่ายกันมากในเขตภาคใต้จรด หนองแขม กรุงเทพมหานคร และจังหวัดนนทบุรี

2. การขยายพันธุ์

นิยมอยู่ 2 วิธีคือ

2.1 การขยายพันธุ์โดยใช้เมล็ด

ผลหมากรที่จะนำมาเพาะนั้นควรเป็นผลที่ปล่อยให้แก่บนต้นจนเกือบร่วงแล้วจึงเก็บมาไว้ในที่ร่ม หมากรที่จะเพาะควรมีผลสีเหลืองอมน้ำตาลเล็กน้อย แกะเปลือกนอกออกล้างให้สะอาด นำไปเพาะในภาชนะ ควรเลือกภาชนะกันลึกลงกว่า โดยใช้วัสดุเพาะคือ ขี้เถ้าแกลบทราย ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก 5:2:1 โดยฝังให้ลึกประมาณ 1 1/2 นิ้ว ห่างกันประมาณ 3 นิ้ว ให้ข้อผลอยู่ด้านบนแล้วรดน้ำให้ชุ่ม นำภาชนะเพาะไปเก็บไว้ใต้ร้านที่มีแสงพอประมาณ ให้น้ำวันเว้นวัน หลังจากนั้นประมาณ 1 เดือน หมากรเลื่องจะออกเป็นต้นเล็กๆ ทั้งไว้ประมาณ 3-4 เดือน หมากรเลื่องจะแตกใบเป็น 2 แฉก ประมาณ 2-3 คู่ ต้นสูงประมาณ 6-8 นิ้ว จึงขุดย้ายไปชำได้ การชำก็สามารถทำได้ในแปลงชำ โดยปลูกห่างกันประมาณ 30x30 ซม. เมื่อหมากรสูงประมาณ 40-50 ซม. จึงขุดไปปลูกในแปลงที่เตรียมไว้ได้

2.2 การขยายพันธุ์โดยการแยกหน่อ

ต้องให้หน่อที่จะแตกออกมาใหม่นั้นรากติดมาด้วย และมีลำต้นเจริญแข็งแรงโตพอสมควรมาแล้ว ถึงจะตัดหน่อแยกมาจากต้นแม่เดิม

3. การเตรียมแปลงปลูก

การปลูกหมากรนิยมปลูกแบบยกร่อง โดยนำแปลงขนาดประมาณ 4 เมตร ระยะปลูก 3x3 เมตร โดยปลูกสลับพื้นปลา จากนั้นขุดหลุมโดยหลุมมีขนาด 40x40x40 ซม. รองก้นหลุมด้วย

ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอก และคลุกให้เข้ากับดิน นำหมากเหลืองวางลงไปบนหลุมให้ตรง แล้วกลบดินให้แน่นพอประมาณ รดน้ำให้ชุ่ม และอาจใช้ทางมะพร้าวคลุมพรางแสงแดดให้ในช่วงแรก เพื่อให้ต้นหมากตั้งตัวได้เร็วขึ้น

4. การดูแลรักษา

4.1 การให้น้ำ

หลังปลูกลงแปลงแล้วควรรดน้ำให้ชุ่ม วันละ 1 ครั้ง ประมาณ 1-2 เดือน เมื่อต้นโตขึ้นอาจลดเป็น 2-3 วันครั้ง หรือมากกว่านี้ตามความเหมาะสม

4.2 การให้ปุ๋ย

ควรใส่ปุ๋ยหลังจากตัดใบแล้ว โดยใช้ปุ๋ยคอก / ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 โดยพรวนดินตื้นๆ กลบปุ๋ยและรดน้ำตาม และนอกจากนี้ส่วนที่มีการปลูกหมากเหลืองแบบยกร่องการลอกเลนทุกปีๆ ละครั้งเพื่อไม่ให้ท้องร่องตื้นขึ้น โดยทำประมาณเดือนเมษายน เพราะเลนจะแห้งเร็วและเกาะตัวกันดี เลนที่ลอกขึ้นควรสาดไปบริเวณโคนต้น เพื่อไม่ให้รากลอยและเพิ่มธาตุอาหารอีกทางหนึ่ง

4.3 การกำจัดวัชพืช

เมื่อหมากเหลืองมีขนาดเล็กๆ อยู่ ควรหมั่นถางหญ้ารอบๆ โคนต้นหมาก เพื่อไม่ให้วัชพืชขึ้นคลุม แต่เมื่อหมากเหลืองมีขนาดใหญ่ อาจกำจัดวัชพืชน้อยลงได้

4.4 การกำจัดโรคและแมลง

ในเรื่องโรคนั้นไม่ค่อยเป็นปัญหาแก่หมากเหลืองนัก จะมีแต่แมลงเท่านั้นที่ชอบมาทำลาย ทำให้ใบเสียหาย แมลงที่พบบิดังนี้

4.4.1 หนอนปลอก มักใช้ใบหมากมาสร้างเป็นเกราะหุ้มตัว แล้วอาศัยอยู่ภายในทำให้พอร์มใบติดกันไม่สวย และยังกัดกินใบทำให้ใบเป็นรู สามารถกำจัดโดยใช้สารเคมี เช่น มาลาไธออน ฉีดพ่นตามฉลากที่ระบุ

4.4.2 หนอนเจาะลำต้น มีขนาดเท่าก้านไม้ขีดไฟ สีเหลืองยาวประมาณ 2-3 นิ้ว มักจะเจาะไปบริเวณโคนต้นหมาก ทำให้หมากเหลืองตายในเวลาต่อมา มักเข้าทำลายในต้นที่แก่ สามารถกำจัดโดยใช้ฟูราดาน 3% โรยบริเวณรอบๆ โคนต้นแล้วรดน้ำให้ชุ่ม

4.4.3 เพลี้ยหอยและเพลี้ยแป้ง จะดูดน้ำเลี้ยงที่ใบ และเกาะบริเวณใบ ทำให้ใบไม่สวย กำจัดโดยเคมีพวกนูวาครอนฉีดพ่นตามฉลากกำหนด

5. การเก็บเกี่ยว

เมื่อหมากมีอายุได้ 3 ปี หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าไม้สาว สามารถเริ่มเก็บเกี่ยวได้ โดยใช้มีดคมๆ ตัดบริเวณโคนก้าน ใบที่ตัดนั้นสามารถตัดได้ทั้งใบแก่และใบอ่อน โดยตัดสลับตาทีละครั้ง เมื่อตัดแล้วจะมาคัดขนาดและแยกเป็นก่าๆ ละประมาณ 10 ใบ และบางแห่งมีพ่อค้าหรือนายหน้าเข้าไปรับซื้อและรับตัดถึงสวนเกษตรกรเลย

6. การตลาด

ในทางการค้า ปัจจุบันยังไม่มีข้อกำหนดมาตรฐานใบหมากเหลืองในการจำหน่ายอย่างเป็นทางการ แต่เป็นที่รู้จักในหมู่ผู้ปลูกและพ่อค้าว่า ลักษณะใบที่ตัดจะแบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ ใบอ่อน หรือที่เรียกกันว่า ไม้โรงแรม เพราะลูกค้านิยมนำไปใช้ประโยชน์ในการตกแต่งภายในโรงแรม โดยใช้ปักแจกัน ฯลฯ ซึ่งมีราคาดี คือ ทางละประมาณ 1.50 บาท ส่วนอีกประเภทคือใบแก่หรือที่เรียกว่าไม้ใหญ่นั้น มีราคาถูกกว่า คือ ทางละประมาณ 80 สตางค์ โดยนิยมนำไปตัดปลายใบและพ่นสีทำพวงหรือติดศพในใบอ่อนและใบแก่เองก็มีการแบ่งตามขนาดใหญ่น้อยด้วย

ตลาดภายในประเทศที่สำคัญคือ ปากคลองตลาด วันๆ หนึ่งมีอัตราการใช้หลายหมื่นใบ โดยเฉพาะช่วงหน้าฝน นอกจากนี้ยังมีการส่งออกต่างประเทศบ้างแต่ยังไม่มากนัก

การส่งพันธุ์ไม้ออกนอกประเทศ

การส่งพันธุ์ไม้ออกนอกประเทศ ไม่ว่าจะส่งไปจำหน่าย หรือส่งไปแลกเปลี่ยนหรือส่งไปเป็นของกำนัลใครก็ตาม อาจพิจารณาได้เหมือนกันดังนี้คือ

1. ทราบเสียก่อนว่าพันธุ์ไม้ที่ต่างประเทศต้องการนั้น มีอะไร คืออะไร จำนวน ขนาด ลักษณะ ชื่อที่ถูกต้อง ถ้าส่งไปจำหน่ายหรือแลกเปลี่ยนประมาณราคาไว้ด้วย อาจให้ทางต่างประเทศได้ทราบข้อมูลต่างๆ เหล่านี้ด้วยอย่างชัดเจน เพื่อป้องกันการผิดพลาดและเข้าใจผิดในโอกาสต่อมา

2. เมื่อผู้ส่งพันธุ์ไม้จากต่างประเทศติดต่อมาว่าต้องการพันธุ์ไม้ชนิดใด จำนวนเท่าไร ประมาณราคาพันธุ์ไม้เท่าใด จะส่งให้ทางใด ต้องการพันธุ์ชนิดใด ลักษณะของพันธุ์ไม้ที่ต้องการเป็นอย่างไร เช่น เมล็ด กิ่งตอน กิ่งปักชำ กล้าที่มีรากดีแล้ว ฯลฯ เป็นอันว่าทั้งสองฝ่ายคือผู้ส่งและผู้รับต่างเข้าใจกันดีแล้ว จึงดำเนินการเตรียมส่งต่อไปได้

3. เมื่อเตรียมพันธุ์ไม้ที่จะส่งไปต่างประเทศนั้น จะต้องเป็นพันธุ์ไม้ที่สะอาดปราศจากเชื้อโรค และแมลงที่อาจติดไปกับพันธุ์ไม้นั้นได้ทั้งตัวอ่อนและไข่ก็ตาม ให้สำรองจำนวนพันธุ์ไม้ไปให้มากกว่าจำนวนที่ต้องการจะส่งไปด้วย เช่น ต้องการส่งไป 100 ต้น ก็ควรนำไปมากกว่า 100 ต้น เช่น 120-130 ต้น แล้วแต่ชนิดของพันธุ์ไม้ ทั้งนี้เพื่อทางหน่วยกักกันโรคพืชได้ตรวจและอาจคัดทิ้งบ้าง เพราะไม่สะอาดพอจะได้มีจำนวนสำรองไว้ให้เท่าจำนวนที่ต้องการส่งออกไปตามจำนวนที่ต้องการ

4. นำพันธุ์ไม้ที่สะอาดและเตรียมไว้ดีแล้ว พร้อมด้วยภาชนะที่จะใช้บรรจุและหีบห่อพันธุ์ไม้ได้พอเหมาะพอดี ไปขอใบรับรองการผ่านตรวจโรคและแมลง ที่ด่านตรวจและกักกันพืช กองควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร ในบริเวณมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน หรือที่ด่านตรวจพืชอื่นๆ ตามชายแดน หรือท่าที่มีของออกต่างประเทศ โดยมีหน่วยกักกันโรคพืชตั้งอยู่ในการนำพันธุ์ไม้ไปตรวจให้นำไปจนถึงที่หน่วยกักกันโรคพืชก่อนกำหนดที่จะส่งออกต่างประเทศอย่างน้อย 1 วัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีเวลาตรวจและประกอบกรรมวิธีทางป้องกันโรคและแมลงที่พันธุ์ไม้นั้น

5. เมื่อนำพันธุ์ไม้ไปถึงแผนกตรวจและกักกันโรคพืชแล้ว ให้ทำคำร้องตามแบบของทางราชการ โดยแจ้งชื่อผู้รับประเทศที่ส่งไป โดยพาหนะทางใด จำนวนพืชและชนิดของพันธุ์ไม้ที่จะส่งไป และข้อความอื่นๆ ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของแผนก ถ้าหากมีใบอนุญาตนำพืชเข้าประเทศปลายทาง (Importing permits) ก็ให้แสดงและมอบให้เจ้าหน้าที่ไว้ด้วย เพราะบางประเทศนั้นก่อนจะนำพันธุ์ไม้เข้า

ประเทศหรือก่อนที่เราจะส่งพันธุ์ไม้เข้าประเทศนั้นๆ จะต้องขอใบนำพันธุ์ไม้เข้าประเทศเสียก่อน เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ฟิลิปปินส์ อินเดีย เมื่อติดต่อกับผู้ส่งพันธุ์ไม้ในประเทศนั้น และได้รับ Importing permits นั้นแล้วจึงจะนำพันธุ์ไม้เข้าประเทศเขาได้ มิเช่นนั้นทางประเทศนั้นๆ จะปฏิเสธไม่ให้นำเข้า (refuse entry)

6. เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ตรวจหรือประกอบกรรมวิธีในทางรมพืชนั้นในทางเคมีภัณฑ์ใดๆ จนพืชนั้นปราศจากศัตรูพืชแล้ว ก็จะออกใบรับรองให้ผู้ส่งโดยมีตัวจริง 1 ฉบับ และสำเนาอีก 3 ฉบับ รวม 4 ฉบับ ใบรับรองตัวจริงนั้นจะส่งรวมไปในภาชนะที่บรรจุ (จะแยกส่งต่างหากมิได้) ส่วนสำเนาอีก 3 ฉบับนั้น เพื่อเก็บไว้ให้ผู้ส่งแจ้งหรือแสดงให้ศุลกากร 1 ฉบับ และให้บริษัทผู้รับขนส่งอีก 1 ฉบับ อีก 1 ฉบับ อาจเก็บนำไปแสดงให้ธนาคารเพื่อหลักฐานในการจ่ายหรือแลกเงินตราต่างประเทศ

7. เมื่อหีบห่อบรรจุพันธุ์ไม้เรียบร้อยแล้ว โดยเจ้าหน้าที่แผนกตรวจจะได้หีบห่อและจัดให้เรียบร้อยแล้ว ต่อมาเกิดชำรุด แตก หรือฉีกขาดเสียหายก่อนการส่งออก ต้องนำกลับไปให้แผนกตรวจและกักโรคพืชที่เดิม เพื่อขอให้ทำการบรรจุหีบห่อใหม่ (repacking) แล้วจึงนำส่งไปได้ ห้ามมิให้ทำการบรรจุหีบห่อเอง มิเช่นนั้นบริษัทผู้จัดส่งหรือศุลกากรก็จะไม่ยอมรับหรือให้ผ่านไปได้

8. เมื่อเรียบร้อยแล้ว ถ้านำส่งทางอากาศก็ต้องนำหีบห่อพันธุ์ไม้นั้นไปทำใบขนสินค้าขาออกที่ทำอากาศยานดอนเมือง และส่งบริษัทเครื่องบิน ถ้าหากจะส่งทางไปรษณีย์ภัณฑ์ เช่นส่งทางเรือนั้น ต้องนำไปติดต่อดำเนินพิธีทางการศุลกากรที่กองตรวจสินค้าขาออกที่ทำเรือคลองเตย หรือท่าเรือกรุงเทพฯ เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงนำกลับไปขึ้นและเสียค่าส่งที่ทำการไปรษณีย์ หรือที่บริษัทเดินเรือต่อไป

การบรรจุหีบห่อพันธุ์ไม้ (packing)

การบรรจุหีบห่อพันธุ์ไม้ส่งออกนอกประเทศ หรือส่งไปในที่ไกลๆ นั้น อาจมีวิธีบรรจุหีบห่อได้หลายวิธีแล้วแต่ชนิดของพันธุ์ไม้ ซึ่งแตกต่างกันไป

การบรรจุหีบห่อแบบแห้ง (Dry Method of Packing)

การบรรจุหีบห่อแบบแห้งนี้อาจใช้ได้ทั้งบรรจุเมล็ดพันธุ์ไม้ หรือต้นที่มีรากอยู่แล้วก็ได้ สิ่งสำคัญในการบรรจุหีบห่อพันธุ์ไม้แบบแห้งนี้ก็คือ ควรได้เลือกเวลาส่งให้ตรงกับระยะเวลาของพันธุ์ไม้ที่จะส่งไปนั้นหยุดพักการเจริญเติบโต หรือเป็นพันธุ์ไม้ที่กึ่งหยุดการเจริญเติบโต (Dry or Semi-dormant) มิเช่นนั้นระหว่างที่ขนส่งนานๆ พันธุ์ไม้นั้นๆ เจริญเติบโตต่อไปในหีบห่อ และเมื่อเจริญเติบโตแล้ว ไม่มีน้ำ ไม่มีอาหาร ก็อาจตายในหีบห่อนั้นได้ง่ายๆ ถ้าหากเป็นพันธุ์ไม้ที่ไม่มีการหยุดพักการเจริญเติบโต หรือเป็นพันธุ์ไม้ที่หยุดพักแต่ส่งไปผิดฤดูไม่ตรงกับระยะเวลาการหยุดพักการเจริญเติบโตของพันธุ์ไม้ ก็อาจหลีกเลี่ยงได้ด้วยการเลือกพันธุ์ไม้ที่แข็งแรงจริงๆ และถ้าหากเป็นพันธุ์ไม้ชนิดที่เป็นต้น ก็ควรมีรากและมีดินหรือวัสดุอย่างหนึ่งที่ทำให้รากได้รับความชุ่มชื้นได้ด้วย ถ้ามีแต่รากเปล่าๆ (Bare-root) ก็จะทำให้ตายกลางทางได้ ถ้าเป็นเมล็ดก็ควรคลุมกับขี้เลื่อยหรือมอสเพื่อให้ความชุ่มชื้นอยู่ด้วย ถ้าเป็นพันธุ์ไม้ที่มีใบมากให้ตัดใบออกเสียบ้าง และงดการให้น้ำก่อนบรรจุ และให้ได้ถูกแสงสว่างให้เต็มที่เสียก่อนที่จะนำมาบรรจุหีบห่อหีบ

ถ้าหากเป็นเมล็ดแห้ง การบรรจุหีบห่ออาจใส่กล่องหรือกระป๋องสังกะสีชนิดปิดแน่น บัดกรีแล้วส่งไปก็ได้ หรืออาจใส่ถุงกระดาษหรือถุงพลาสติกก็ได้ โดยไม่ต้องมีวัสดุอื่น ๆ รวมไปกับเมล็ดเลย ภาชนะที่ใส่ต้องแห้งสะอาด เมล็ดที่จะส่งควรแห้งสะอาด

ถ้าหากเป็นพันธุ์ไม้ที่เป็นหัวแห้ง เช่น gladiolus ก็อาจใส่ถุงรวมกันส่งไปได้หรือใส่กล่องกระดาษ โดยมีวัสดุอื่นยัดรวมไปด้วยให้แน่นกันกระแทกกระเทือน และทำให้หัวพันธุ์ไม้ไม่ชำรุดเสียหายได้

การบรรจุหีบห่อชนิดเปียก (Fleshy or Moistened Packing) พันธุ์ไม้บางชนิดต้องส่งไปในลักษณะที่มีความชื้นอยู่ด้วย เพราะถ้าขาดความชื้นแล้วจะเก็บพันธุ์ไม้ไว้ได้ไม่นานในระยะเวลาขนส่ง เช่น เมล็ดพันธุ์ไม้ชนิดสด (Fleshy seeds) หรือพันธุ์ไม้น้ำ (Aquatic Plants) การบรรจุหีบห่อพันธุ์ไม้ชนิดนี้ต้องมีวัสดุที่มีความชื้นอยู่แทรกไปด้วยในระหว่างเมล็ด ถ้าเป็นเมล็ดหรือถ้าเป็นพันธุ์ไม้ที่มีรากแล้วก็ต้องมีวัสดุที่มีความชื้นอยู่รวมในรากติดไปกับต้นด้วย เช่น ขุยมะพร้าว ขี้เลื่อย แกลบ ขี้เถ้าแกลบ ผงถ่าน sphagnum moss หรือขี้กบไม้เนื้ออ่อน ฯลฯ

ถ้าเป็นเมล็ดพันธุ์ไม้ หรือเมล็ดพันธุ์ไม้มือร้อน เช่น เมล็ดมะม่วง เมล็ดมะปราง เมล็ดมังคุด เมล็ดปาล์มบางชนิด อาจใส่ขี้เลื่อย หรือ Sphagnum moss ลงไปกับเมล็ด ใส่กระป๋องสังกะสีปิดผนึก หรือใส่ถุงพลาสติกก็ได้

ถ้าหากเป็นพันธุ์ไม้น้ำ อาจใส่ขวดหรือกระป๋องสังกะสี โดยใส่น้ำหรือโคลนลงไปในภาชนะนั้นด้วย ปิดผนึกให้แน่น ถ้าเป็นขวดแก้วให้ปิดจุกให้แน่นและชุบเทียนไขที่จุกเพื่อกันน้ำซึมออกมากได้

ข้อสำคัญในการบรรจุแบบเปียกนั้นก็คือ การอัดแน่นไม่ให้อากาศเข้าได้ เช่น ใส่กระป๋องสังกะสีนั้น ระวังจะทำให้เกิดบูดเน่าในกระป๋องได้เหมือนกัน

การบรรจุหีบห่อกิ่งตอน กิ่งปักชำ

กิ่งตอนที่ส่งออกต่างประเทศนั้น ควรได้เตรียมการตั้งแต่เริ่มตอนกิ่งพันธุ์ไม้ คือเลือกกิ่งที่ใหญ่ สมบูรณ์ อ้วนสั้น ไม่ยาวเกะกะ มีตาสมบูรณ์ และแข็งแรง ปราศจากโรคและแมลง สะอาด การตอนไม่ควรใช้ดินและกาบมะพร้าวเช่นการตอนทั่วไป ให้ใช้ sphagnum moss หรือขุยมะพร้าว แทนดิน และห่อกิ่งตอนด้วยกระดาษพลาสติกแทนกาบมะพร้าว หรือจะใช้ขี้เถ้าแกลบหรือขุยมะพร้าวพอกกิ่งตอนแทนดินก็ได้ เมื่อรากออกดีแล้วนำไปส่งได้ น้ำหนักเบาและสะอาดสะดวกแก่การตรวจและรมยาฆ่าศัตรูพืชของแผนกกันกันโรคพืช ก่อนจะนำกิ่งตอนส่งควรตัดแต่งกิ่งตอนให้เหลือแต่ส่วนที่สำคัญจริงๆ ควรตัดกิ่งและใบที่ไม่จำเป็นออกเสียบ้าง อาจรวมกิ่งตอนหลายๆ กิ่งในถุงพลาสติกถุงเดียวกัน แล้วบรรจุในกล่องกระดาษอีกชั้นหนึ่งก็ได้

กิ่งชำ กิ่งชำบางอย่างเช่น วาสนา เข็มสามสี โกสน ควรเลือกกิ่งที่สมบูรณ์ตัดยาวแล้วแต่ขนาดของไม้ ปลายกิ่งทั้งสองด้านจะมีขี้ผึ้งหรือพาราฟิน ปิดกั้นการระเหยน้ำออกจากกิ่งมากขณะขนส่ง หรือมีวัสดุอื่น ๆ เช่น ขุยมะพร้าว หุ้มปลายกิ่งทั้งสองด้าน มัดกิ่งชำรวมกัน ห่อด้วยผ้าฝ้าย มัดใส่ถุงพลาสติก แล้วนำไปบรรจุลงในกล่องกระดาษ เพื่อดำเนินการส่งออกต่อไป

